

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ "ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΤΟΣ ΣΤ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1957 | ΑΡΙΘ. 4

ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ

Ο ΙΕΡΕΥΣ ΚΑΙ Ο ΙΑΤΡΟΣ

Ένας άπ' τούς σπουδαιότερους τομείς τής ποιμαντικής εργασίας είναι ή πνευματική εργασία τοῦ ιερέως ανάμεσα στους άσθενείς τής ένορίας ή τοῦ νοσοκομείου. Τό πρώτον πράγμα, πού πρέπει ό ποιμήν νά προσέχη στήν εργασία του αυτή είναι ή σ χ έ σ ι ς του μ έ τ ό ν ι α τ ρ ό .

*

Ό ιερεύς δέν περιφρονεί τά φυσικά και ιατρικά μέσα τής θεραπείας. Χαρακτηριστικά είναι τά έξής λόγια τής Σοφίας Σειράχ: «Τίμα τόν ιατρόν και γάρ αυτόν έκτισε Κύριος... Κύριος έκτισεν εκ γής φάρμακα...» (Σοφ. Σειράχ λη', 1-6).

Ό Χριστιανισμός έξύψωσε και καλλιέργησε τήν ι α τ ρ ι κ ή ν επιστήμη. Οί Ρωμαίοι περιφρονούσαν τήν ιατρική τέχνη. Γι' αυτό έλιθοβόλησαν τόν πρώτον ιατρόν, πού ήλθε στή Ρώμη άπ' τήν Πελοπόννησο. Η έχθρότης πρós τούς ιατρούς ήλαττώθη, όταν ένας Μανριτανός ιατρός έσωσε τόν Αύγουστον. Ό Πλίνιος γράφει, ότι ή Ρώμη επί εξακόσια χρόνια έζησε χωρίς ιατρούς. Ένας συντηρητικός ρωμαίος δέν έπετρέπετο νά εξασκή ένα τόσον ευτελές επάγγελμα, προωρισμένον διά δούλους. Η άρχαία Έκκλησία, άποβλέποντας εις τόν Θεϊον 'Ιατρόν τών ψυχών και τών σωμάτων, εκτιμούσε πολύ τó ιατρικόν επάγγελμα. Άπ' τόν μεγάλο αριθμό τών επιτυμβίων πλακών τών ιατρών πρέπει νά συμπεράνωμε, ότι ή Έκκλησία στήν εποχή τών κατακομβών έδινε μεγάλη σημασία στό νά βρísκεται ή ιατρική επιστήμη στα χέρια τών Χριστιανών.

Η άρχαία Έκκλησία ήταν συγχρόνως και ίδρυμα ιατρικής περιθάλψεως, τήν όποιαν προσέφερε με τούς ιατρούς της, οι όποιοι πολλές φορές ήσαν κληρικοί. Γενικά ή άρχαία Έκκλησία ειχε στους κόλπους της πλείστους ιατρούς. Πολύ γνωστοί είναι οι άγιοι 'Ανάργυροι οι θαυματουργοί.

Ὁ ἱερεὺς λοιπὸν πρέπει νὰ βλέπη μὲ συμπαθεὲς βλέμμα τὸν ἰατρό, νὰ συνεργάζεται μαζί του καὶ νὰ ἐμφυσᾷ καὶ στοὺς ἐνορτίτες του τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη πρὸς αὐτόν. Ὅταν τοὺς βλέπη ἀπὸ ἀγνοίαν νὰ τρέχουν σὲ διάφορους κομπογιαννίτες, γιὰ νὰ βροῦν τὴν γιατρειά τους, πρέπει νὰ τοὺς λέγῃ, πὼς ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη εἶναι καλὴ καὶ ἐδλογημένη ἀπ' τὸν Θεόν.

*

Σήμερα δὲ εἶναι ὑπερβέβαιο, πὼς ὁ καλὸς ἱερεὺς ἠμπορεῖ νὰ ὑποβοηθήσῃ σημαντικὰ τὸ ἔργο τοῦ γιατροῦ. Ἡ καλὴ ποιμαντικὴ ἐργασία ἠμπορεῖ νὰ συντελέσῃ πολὺ ὄχι μόνον στὴν πνευματικὴ τόνωσι τοῦ ἀσθενοῦς, μὰ καὶ στὴν ἀποκατάστασι τῆς σωματικῆς του ὑγείας. Γιατὶ ὁ ἱερεὺς εἶναι ἐκεῖνος πρὸ πάντων, ποὺ θὰ μεταδώσῃ στὴ ψυχὴ του τὴν χαρὰ καὶ εἰρήνην τοῦ Χριστοῦ, ποὺ εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς κυριώτερες προϋποθέσεις τῆς σωματικῆς ὑγείας. Ὅπως διδάσκει σήμερα ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη, ἡ ψυχικὴ ὑγεία ἐπιδρα εὐνοϊκὰ στὸ ἀνθρώπινο σῶμα. Ἀντίθετα ἡ ἔλλειψις χριστιανικῆς ψυχικῆς ἀτμοσφαιρας ἔχει ὀλέθριες συνέπειες γιὰ τὸν σωματικὸ μὴ ὄργανισμὸ. Ἡ ἀνώμαλη ψυχικὴ κατάστασις ἡ ἔλλειψις τῆς Χριστιανικῆς γαλήνης, χαρᾶς, πραότητος, ἐγκρατείας ἡ ἀπουσία τῆς χριστιανικῆς ἐλπίδος καὶ ὑπομονῆς ἡ ἀγωνιώδης μέριμνα, ὁ ἐκ τῆς ὀλιγοπιστίας φόβος καὶ ἡ ἀνησυχία οἱ ποικίλες καταχρήσεις τῆς συγχρόνου ἀντιχριστιανικῆς ζωῆς — ὅλα αὐτὰ προκαλοῦν τὰ καρδιακὰ νοσήματα, ὑπέρτασιν καὶ ἐπηρεάζουν τὰ νεῦρα τοῦ στομαχοῦ. Μεταβάλλουν τοὺς γαστρικοὺς χυμοὺς τοῦ στομαχοῦ ἀπὸ κανονικοὺς σὲ μὴ κανονικοὺς καὶ συχνὰ ὀδηγοῦν στὰ ἔλκη καὶ σὲ διάφορες νευρικὰς διαταραχάς.

Ὁ σοφὸς καθηγητὴς κ. Γερουλᾶνος σ' ἓνα σύγγραμμά του ἀναφέρει διάφορες ἀρρώστειες, ποὺ προκαλοῦνται ἀπὸ ψυχικὰς ἐπιδράσεις. Πρόκειται γιὰ ἀρρώστειες τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος (καρδιακὰς καὶ ἀγγειακὰς διαταραχάς) ἀσθένειες τοῦ νευρικοῦ συστήματος, τῶν ματιῶν, τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος (ἄσθμα, φυματίωσι), τοῦ πεπτικοῦ συστήματος· λειτουργικὰς καὶ ὀργανικὰς διαταραχὰς τοῦ οὐροποιητικοῦ συστήματος (νεφρῶν, κίστεως) κ.λ.

Ὅστε αὐτὴ ἡ Ἱατρικὴ Ἐπιστήμη σήμερα πιστοποιεῖ, πὼς ἡ χριστιανικὴ ζωὴ, ποὺ δημιουργεῖ τὴν ἀρίστη ψυχικὴν κατάστασι, ἐξασφαλίζει τίς ἀριστες συνθήκας τῆς σωματικῆς ὑγείας. Καὶ ἡ θεραπεία τοῦ ἀσθενοῦς εἶναι τόσον γρηγορότερη, ὅσον ἡ ψυχικὴ κατάστασις εἶναι καλύτερη καὶ ἐμποτιζέται ἀπ' τὴν χριστιανικὴν γαλήνην καὶ χαρὰ.

*

Πραγματικά! Ὁ καλὸς ἱερεὺς μπορεῖ μὲ τὴν εδεργερτικὴν ἐπίδρασι στὴ ψυχὴ τοῦ ἀσθενοῦς νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν ἀνάρρωσί του.

ΕΠ' ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ
ΑΝΑΓΚΗ ΝΑ ΓΙΝΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ
ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΜΟΡΦΩΜΕΝΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ

Τὸ Συνέδριο τῶν Ἱεροκηρῦκων, ποῦ διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Βασιλείου συνεκροτήθη πρὸ ἡμερῶν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀνακινεῖ καὶ ἓνα ζήτημα γενικώτερο ἀκόμη. Τὴν καθολικότητα τοῦ ἱεροῦ κηρύγματος. Διότι οἱ ἑκατὸν ἢ καὶ οἱ διακόσιοι ἔστω θεολόγοι ἱεροκῆρυκες δὲν λύουν τὸ ἔλο ζήτημα. Οὔτε καὶ εἶναι πρόνομιον τῶν πιστῶν ὅσοι διαμένουν εἰς τὶς μεγάλας πόλεις τῆς χώρας νὰ ἀκούουν αὐτοὶ τὸ ἀπὸ ἁμβωνος τῶν ἐκκλησιῶν κήρυγμα καὶ νὰ δοκιμάζουν τὴν ψυχικὴν ἀνακούφισιν ποῦ σκορπίζει ἢ διδασκαλίαν καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν κηρυγμάτων. Τὸ ἴδιον δικαίωμα ἔχουν ὅλοι οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ μέχρι τῶν τελευταίων ἀκριτικῶν χωριῶν. Ἡ ψυχικὴ ἀνάτασις, εἰς τὴν ὁποίαν ἀποβλέπει τὸ ἱερὸ κήρυγμα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀφήγη ἕξω ἓνα μεγάλο τμήμα τῶν πιστῶν. Βεβαίως ὑπάρχουν ὀρισμένες προϋποθέσεις διὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ ἔχουν δημιουργηθῆ συνθήκες πρὸς τὶς ὁποῖες θὰ πρέπει νὰ ἀναπροσαρμοσθῆ τὸ σημερινὸν θεῖον κήρυγμα. Ἄλλ' ὅσο καὶ ἂν μετεβλήθησαν εἰς τὸ πέρασμα τῶν χρόνων καὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς κοινωνίας καὶ τῆς ζωῆς, αἱ βασικαὶ συνθήκαι, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ χριστιανικὴ πίστις καὶ τὸ χριστιανικὸ πνεῦμα, παραμένουν ἀμετάβλητοι. Ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπικοινωνίας τοῦ χριστιανοῦ μετὰ τὸν Θεὸν ἀπέβη περισσότερον ἐπιτακτικὴ. Διότι αὐτὸ εἶναι τὸ κύριον νόημα τοῦ πραγματικοῦ θεοῦ κηρύγματος καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν πρέπει νὰ τείνη ἡ διδασκαλία τοῦ ἱεροῦ λόγου. Ἡ ἀναπροσαρμογὴ τοῦ κηρύγματος πρὸς τὰ μεγάλα καὶ σύγχρονα γεγονότα δὲν δύναται

Ἀυστηρῶς ὅλοι οἱ γιατροὶ δὲν ἐνσαρκάνουν τὸ ἰδανικόν, ποῦ κήρυττε ὁ Ἱπποκράτης. Δὲν εἶναι δηλαδὴ ἥλιοι, ποῦ θὰ σκορπίζουν μέσα στη ψυχὴ τοῦ ἀσθενοῦς τὶς ἀκτῖνες τῆς χαρᾶς, τῆς ἐλπίδος, τῆς αἰσιοδοξίας. Τὴν ἔλλειψιν ὅμως αὐτὴ μπορεῖ ν' ἀναπληρώσῃ θανάσια ὁ καλὸς ἱερεὺς. Μὰ καὶ στὸν εὐσυνείδητο γιατρὸν μπορεῖ νὰναί πολῦτιμος συνεργάτης, γιατί μπορεῖ νὰ γεμίξῃ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀσθενοῦς μετὰ τὴν χαρὰ καὶ γαλήνην, ποῦ χαρίζει ὁ Χριστός. Ἄς ἐχρηθοῦμε λοιπὸν ὀλόφρυχα στὸν Θεὸν ν' ἀναδεικνῆ μέσα στὴν Ἐκκλησίαν Του τέτοιους φωτισμένους ποιμένας.

Ε. Θ.

νά απομακρύνῃ τὸ κήρυγμα ἀπὸ τὴν πραγματικὴν του βάσιν. Τὸ ἑλληνοχριστιανικὸν πνεῦμα, ποῦ πρέπει νὰ διαπνέῃ τὸ κήρυγμα, εἶναι ἀλληλένδετον πάντοτε μὲ τὸ γράμμα τοῦ εὐαγγελίου καὶ τῆς ἀποστολικῆς διδασχῆς. Αὐτὸ ἀκριθῶς τὸ πνεῦμα ἐπιτάσσει τὴν καθολικότητα τῆς ἐπικοινωνίας τοῦ πιστοῦ μὲ τὸν Θεόν.

Καὶ ἐρχόμεθα πλέον συγκεκριμένα εἰς τὸ θέμα μας. Τὸ θεῖο κήρυγμα ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ παντοῦ ὅπου αἰνεῖται ὁ Κύριος καὶ ὑπάρχουν αἰνοῦντες Αὐτὸν Χριστιανοί. Καὶ τὸ τελευταῖο χωριὸ ἔχει ἀνάγκη ἐνὸς οἰουδήποτε κηρύγματος. Ἐννοοῦμεν βεβαίως τὸ χωριὸ ὅπου συμβαίνει νὰ ὑπάρχῃ ἕνας σχετικὰ μορφωμένος παπᾶς. Πρέπει νὰ γίνῃ συνείδησις καὶ τῶν κληρικῶν μὲ τὴν μετρία ἢ καὶ τὴν μικρὰ ἔστω μόρφωσι ὅτι ἡ προσφορὰ τῆς ψυχικῆς ἀνακουφίσεως κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς δυνατοτήτος ἐκάστου εἶναι συνδεδεμένη μὲ τὸ τελετουργικὸν μέρος τῶν ἱερατικῶν των ὑποχρεώσεων. Ἄς μὴ φαντασθῶμεν ὅτι εἰς τὸν κατώτερον καὶ ὀλιγώτερον μορφωμένον κληρὸν δὲν ὑπάρχει μεγάλος ἀριθμὸς, ὁ ὁποῖος ἠμπορεῖ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ καθήκοντα ἐνὸς ἱεροκλήρου. Δὲν χρειάζεται ρητορικὴ, οὔτε ὑπάρχει ἀνάγκη εὐρείας καλλιπειίας καὶ ρητορικότητος διὰ νὰ αἰσθανθῇ ὁ ἀγρότης, ὁ ἐργάτης καὶ ὁ ἀπλοῖκὸς χριστιανὸς τὴν ψυχικὴν του ἀνάτασιν. Ἄπλᾶ καὶ σύντομα λόγια τοῦ ἐφημερίου ἢ οἰουδήποτε ἄλλου σχετικὰ μορφωμένου ἱερέως ἠμποροῦν νὰ ἔχουν τὸ ἴδιο ἀποτέλεσμα μὲ τὰ μεγαλόπνοα καὶ πλήρη νοημάτων κηρύγματα τῶν διακεκριμένων θεολόγων ἱεροκλήρων. Κοινωνία δὲν εἶναι μόνον ἐκεῖνη ποῦ διαμένει καὶ κινεῖται στὶς μεγαλοπόλεις καὶ τὰ κέντρα. Κάθε τμήμα τῆς χώρας ἔχει καὶ τὴ δική του κοινωνία μὲ τὸ πνεῦμα τῆς, τὶς ἀντιλήψεις καὶ τὰ ζητήματά τῆς. Καὶ ἡ ἀναπροσαρμογὴ τοῦ κηρύγματος τῶν μεγάλων περιοχῶν πρὸς τὰ μεγάλα ζητήματα ποῦ δημιουργοῦν τὶς ἀπασχολήσεις καὶ τὶς ἀνησυχίες αὐτῶν, ἠμπορεῖ χωρὶς καμμίαν ἀμφιβολίαν νὰ πραγματοποιηθῇ καὶ διὰ τὶς μικρὰς κοινωνίας τῶν μικρῶν περιοχῶν, τῆς κωμοπόλεως καὶ τοῦ χωριοῦ. Οἱ ἱερεῖς ποῦ συμβαίνει νὰ εἶναι καὶ διδάσκαλοι σὲ πολλὰς ἐπαρχιακὰς κωμοπόλεις, ἀλλὰ καὶ οἱ ἱερεῖς ποῦ δὲν εἶναι διδάσκαλοι, ἀλλὰ ἔχουν μίαν σχολικὴν μόρφωσιν, θὰ πρέπει νὰ θεωροῦν ὡς ὑποχρέωσιν των ἑλληνικὴν καὶ χριστιανικὴν νὰ δίδουν τὸ παράδειγμα διὰ τὴν δυνατὴν καλλιέργειαν τοῦ κηρύγματος. Ἐτσι ὁ κληρὸς τῶν περιοχῶν αὐτῶν θὰ ἐκπληρῶνῃ μίαν ἀποστολὴν ποῦ θὰ τὸν ἐξυψώνῃ εἰς τὰ ὄμματα τῶν πιστῶν.

Ἄς μὴ ὑπάρχῃ ὁ ἄμθων καὶ ἡ μεγαλοπρεπὴς ἐμφάνισις. Αἱ συγκεντρώσεις εἰς τὶς ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ αἱ συναθροίσεις τῶν

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν
ἐξερχόμενοι τῆς αἰθούσης τοῦ Συνεδρίου τῶν Ἱεροκληρύκων.

πιστῶν εἰς ἄλλους χώρους, καὶ μέσα εἰς τὰ σπίτια τὰ χωριάτικα, ὁ λόγος τοῦ «παπαῶ» εἰς μίαν πατρικὴν συναναστροφὴν καὶ νοθεσίαν θὰ ἤμπορῆ νὰ γονιμοποιηθῆ ὡς ὁ καλὸς σπóρος τοῦ σπορέως τοῦ εὐαγγελίου εἰς τὴν γόνιμον καὶ εὐφορον γῆν. Ἡ θρησκεία ἀπεδείχθη τὰ τελευταῖα αὐτὰ χρόνια ὡς ὁ μεγαλύτερος προμαχὼν ἐναντίον κάθε ἐχθροῦ καὶ τὸ ἀσφαλέστερο καταφύγιον πρὸς ψυχικὴ ἀνακούφισιν καὶ παρηγορίαν. Δὲν ἐγίναμεν θρησκόληπτοι, ἀλλὰ ξαναγυρίσαμε εἰς ἓνα δρόμον ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶχαμε παρεκκλίνειν, γιὰ νὰ αἰσθανθοῦμε τίς σκληρὰς συνέπειες τῆς παρεκκλισεῶς μας αὐτῆς. Μὲ τὴν ἐπάνοδόν μας εἰς τὸν δρόμον τῆς θρησκείας καὶ μὲ τὸ ἀγκάλιασμα τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν παραδόσεων τῆς ἡ ψυχῆ τῶν πιστῶν — ὡς ἡ γῆ τοῦ εὐαγγελίου — ἐγίνε πλέον ἢ πρόσφορη γιὰ νὰ δεχθῆ τὸ κήρυγμα, μὲ τὴν πεποιθήσιν ἀποδόσεως αὐτοῦ. Στὸ συνέδριον τῶν ἱεροκηρύκων ἐτέθησαν καταλλήλως τὰ μεγάλα θέματα καὶ διευτυπώθησαν σοφῆς καὶ κατασταλαγμένους γνώμης περὶ τοῦ κηρύγματος εἰς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν, περὶ τῆς ἀποστολικῆς διακονίας καὶ τοῦ κηρύγματος, περὶ τοῦ θείου λόγου καὶ τοῦ ἐργάτου καὶ περὶ τόσων ἄλλων θεμάτων σχετικῶν μὲ τὸν τρόπον τοῦ σημερινοῦ κηρύγματος εἰς τὸ πλαίσιον τῆς σημερινῆς κοινωνίας καὶ τῶν συνθηκῶν ποῦ ἐδημιουργήθησαν μεταπολεμικῶς. Αὐτὴ ἡ δημιουργία τῶν νέων συνθηκῶν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ περιλαμβάνη καὶ τὴν τελευταίαν γωνίαν τῆς ἑλληνικῆς χριστιανικῆς γῆς. Ἐχουν συνεπῶς καὶ οἱ πιστοὶ αὐτοὶ τὴν ἀνάγκην ἐνὸς κηρύγματος λειτουργοῦ τῆς θρησκείας ἀναπροσαρμοσμένου στὶς συνθήκας τους, τίς ὁποῖες γνωρίζει περισσότερο ἴσως ἀπὸ κάθε ἄλλον ὁ ἱερεὺς. Ἡ εὐκαιρία τοῦ συνεδρίου ποῦ διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἐλευθέρου κράτους συνεκλήθη πρὸ ἡμερῶν, διὰ νὰ συγκεντρώσῃ τοὺς ἐκλεκτοὺς καὶ πλέον θεοφθόγγους κήρυκας τοῦ ἱεροῦ λόγου, ἃς ἀποτελέσῃ τὴν ἀφετηρίαν διὰ μίαν ἐξόρμησιν πρὸς τὸν τομέαν τοῦ κηρύγματος ὅλων τῶν μορφωμένων σχετικῶς κληρικῶν, ὅσοι ἔχουν συνείδησιν τῆς μεγάλης ἀποστολῆς των. Τὴν ἐξόρμησιν δὲ αὐτὴν θὰ ἐνίσχυε ἀναμφισβητῆτως καὶ ἡ παρουσία κατὰ διαστήματα εἰς τὴν ὑπαιθρον χώραν καὶ τῶν θεολόγων ἱεροκηρύκων ὡς ἐμπυχωτῶν καὶ ἐμπνευστῶν διὰ τοῦ κατὰ καιροὺς κηρύγματος των τῶν ἄλλων κληρικῶν. Ὁ πλοῦσιος λόγος ἀπευθυνόμενος πρὸς τὰς μεγάλας κοινωνίας καὶ ὁ ἀπλοῦς νοθετικὸς πρὸς τὰς κοινωνίας τῶν ταπεινῶν ἀπλοῦκων ἀνθρώπων θὰ ἀποφέρουν ἀναμφισβητῆτως τὸν ἴδιον καρπὸν. Μία εἶναι ἡ γῆ ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ πέσῃ ὁ σπóρος — ἡ ψυχὴ τῶν καλῶν καὶ πιστῶν χριστιανῶν. Καὶ αὐτὸς εἶναι σκορπισμένος παντοῦ καὶ στὶς μεγάλας πόλεις καὶ στὸ τελευταῖο μικρὸ χωριό.

ΠΩΣ ΕΓΝΩΡΙΣΑ ΤΟΝ ΕΚ ΣΙΦΝΟΥ ΠΑΠΑ-ΣΤΑΜΑΤΗΝ ΓΑΪΤΑΝΟΝ

Κατὰ τὰ ἔτη 1905—1907 ὑπηρετῶν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ ἐν Ἀθήναις, κατὰ σύστασιν τοῦ συμπατριώτου μου ἱερογράφου Ἰωάννου Ἀλεξάκη, μαθητοῦ τοῦ ἀειμνήστου μουσικοδιδασκάλου τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς Ἀνδρέου Τσικνοπούλου, εἰς ὃν κἀγὼ ἐμαθήτευσά ὀλίγους μῆνας, μετέβαινον εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Προφήτου Ἐλισσαίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἐτελοῦντο ἀγρυπνίαι, κατὰ τὰς ὁποίας ἔψαλλον μετὰ συνέσεως καὶ κατανύξεως οἱ ἐκ Σκιαθοῦ ἀείμνηστοὶ Καθηγηταὶ καὶ λογογράφοι Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης καὶ Μωραϊτίδης. Ἐπειδὴ δὲ ἡγᾶπων ἐκ παιδικῆς μου ἡλικίας, κατὰ τὸν Προφητάνακτα Δαβίδ, «παραρριπτεῖσθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ μου μᾶλλον, ἢ οἰκεῖν με ἐν σκηνώμασιν ἁμαρτωλῶν» (Ψαλμ. 83), ἔτρεχον εἰς τὰς ἀγρυπνίας ὡς διψῶσα ἔλαφος διὰ νὰ ἀκούω τὰ ἱερὰ ῥήματα καὶ τροπάρια, τὰ ἀδόμητα ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρω Καθηγητὰς μὲ σιγανὴν μὲν καὶ ταπεινὴν φωνήν, ἀλλὰ γλυκεῖαν, κατανυκτικὴν, διδακτικὴν, συναρπαστικὴν καὶ εὐχάριστον εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν πιστῶν καὶ ἐδλαβῶν χριστιανῶν. Ἐκεῖ εἰς τὰς ἀγρυπνίας ἐγνώρισα τὸν Παπα-Σταμάτιον, λαϊκὸν ὄντα γραμματέα τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, ὅστις δὲν ἔψαλλε μὲν εἰς τὰς ἀγρυπνίας, ἀλλὰ ἀνεγίνωσκε τὸ Ψαλτήριον, Λόγους εἰς τὰς Δεσποτικὰς καὶ Θεομητορικὰς ἑορτὰς καὶ τὰ συναξάρια τῶν βίων τῶν Ἁγίων. Ἀνεγίνωσκε δὲ μὲ τόσην χάριν καὶ εὐγλωττίαν, ὥστε πάντες παρηκολούθουν μετὰ προσοχῆς καὶ κατανύξεως, καὶ ἕαν τινες ἐκ τοῦ κόπου τῆς ἀγρυπνίας ἐνύσταζον, ἀπέβαλλον τὸν ὕπνον καὶ τὴν ραθυμίαν. Ἀφ' οὗ δὲ ἐγνωρίσθημεν πολλάκις καὶ συνεδέθημεν τῷ συνδέσμῳ τῆς πνευματικῆς ἀγάπης, μὲ ἔπαιρνε εἰς τὸν μικρὸν οἰκίσκον, τὸν ὁποῖον εἶχε εἰς τὴν συνοικίαν Κολοκυνθοῦς καὶ μὲ ἐφιλοξένει καὶ ὁ ὁποῖος ὁμοίαζε πρὸς ἀσκητήριον. Εἶχε δὲ καὶ μικρὸν κηπᾶριον τὸ ὁποῖον διὰ τῶν χειρῶν του ἐκαλλιέργει μόνος του. Ἐξῆ βίον λιτώτατον καὶ ἀσκητικώτατον, νηστευτῆς, ἐγκρατέστατος, ἀπεχόμενος πάσης σαρκικῆς ἡδυπαθείας καὶ πάσης ἄλλης κακίας, πορευόμενος ἄμωμος ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς τοῦ Κυρίου, πλήρης ἐλεημοσυνῶν καὶ ἀγαθοεργιῶν. Ἐκ τοῦ μισθοῦ του τὸ 1/3 ἐκράτει διὰ τὰς ἀναγκαῖας χρεῖας αὐτοῦ τε καὶ τῆς γηραιᾶς μητρός του, τὰ δὲ ὑπόλοιπα διένειμε τοῖς πένησι καὶ διὰ τὴν διατήρησιν καὶ εὐπρέπειαν τινῶν ἐξωκκλησιῶν τῆς πατρίδος του καὶ τοῦ Προφήτου Ἐλισσαίου.

Ὅτε ἐπλησίαζε ὁ καιρὸς νὰ ἀπολυθῶ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ, μὲ ἠρώτησε ἡμέραν τινα, καθ' ἣν μὲ ἐφιλοξένει εἰς τὸ

ἀσκητήριόν του, «καὶ τώρα, φίλε Κώστα, ἀναχωρῶν τῆς ἐπιγείου στρατείας, τίνα σκοπὸν ἔχεις; τίνα ὁδὸν θὰ ἀκολουθήσης;» Καὶ ἐγὼ ἐπειδὴ τὸν ἐγνώρισα ἀνθρωπὸν πνευματικόν, ἀνθρωπὸν τοῦ Θεοῦ, μελετῶντα τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς Ἁγ. Γραφὰς ἡμέρας καὶ νυκτός, τῷ ἐφανέρωσα ὅλον τὸν σκοπὸν μου. Τῷ εἶπον, ὅτι σκοπὸν ἔχω, νὰ μεταγραφῶ ἐκ τῆς ἐπιγείου στρατείας εἰς τὴν οὐράνιον, καὶ καθὼς ὑπηρετήσα τὸν ἐπίγειον βασιλέα νὰ ὑπηρετήσω καὶ τὸν Οὐράνιον· ἀλλὰ μὲ βασανίζουν δύο λογισμοί, ὁ ἓνας μοὶ λέγει νὰ φύγω μακρὰν τοῦ ματαίου κόσμου εἰς ἔρημον τόπον, μόνος μὴν Θεῷ ἢ εἰς μοναστήριον καὶ διὰ τῆς μοναχικῆς πολιτείας νὰ ὑπηρετήσω τὸν Οὐράνιον Βασιλέα· ὁ δὲ ἄλλος λογισμὸς μοὶ λέγει νὰ παραισίνω ἐν τῷ κόσμῳ, νὰ σπουδάσω τὴν Θεολογίαν, νὰ γίνω Ἱεροκήρυξ καὶ ὡς Ἱεροκήρυξ πάλιν νὰ ὑπηρετήσω ὡς στρατιώτης καὶ ὑπηρετῆς τὸν Οὐράνιον Βασιλέα, ὅμοις, ἀγαπητὲ Σταμίτιε, τίνα γνώμην ἔχετε; τί μὲ συμβουλεύετε; Καὶ τὰ δύο καλὰ εἶναι, μοὶ εἶπεν. Ἄλλ' ἐγὼ σὲ συμβουλεύω νὰ κάμῃς τὸ ἐξῆς: Ἐδῶ πλησίον μας, δὲν εἶναι 100 μέτρα μακρὰν, εἶναι τὸ μικρὸν Ἐκκλησιάει εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ θαναματογορὸς εἰκὼν τῆς Παναγίας Μητρὸς τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν προστρέχουν πολλοὶ καὶ ὅ,τι ζητήσουν μετὰ πίστεως τὸ λαμβάνουν, ἀρκεῖ νὰ εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς αἰτήσεώς των· μὴ ἀμελήσης, ὕπαιγε, προσκάλεσέ την θεομιῶς μετὰ πίστεως, νὰ σοὶ ἀπικαλύψῃ ποῖαν ὁδὸν νὰ ἀκολουθήσης.

Δὲν ἠμέλησα οὐδὲ ὅπως, ἀλλ' ἐπὶ μίαν ἐβδομάδι συνεχῶς, ἅπαξ καὶ ἐνίοτε δις τῆς ἡμέρας μετέβαινον καὶ γονυκλινῆς παρεκάλουν τὴν Παναγίαν νὰ μοὶ ἀποκαλύψῃ, τί εἶναι συμφερότερον νὰ ἀκολουθήσω, καὶ ὅ,τι εἶναι συμφερότερον ἐκεῖ περισσότερον νὰ κλίνῃ καὶ ἡ καρδιά μου. Πράγματι μετὰ μίαν ἐβδομάδα ἐπιθυμία ὡσὰν φλοῦξ ἤναψεν ἐν τῇ καρδίᾳ μου πρὸς τὸν μοναχικὸν βίον, ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὰ οὐράνια ἀγαθὰ, ἀποστροφή δὲ καὶ ἀηδία πρὸς πάντα τὰ τοῦ κόσμου τερπνὰ καὶ ἡδέα. Ἐνόμιζον δὲ ἀπὸ τὴν στιγμήν ἐκεῖνην, ὅτι εὐρισκόμην ἔξω τοῦ κόσμου καὶ τῶν θρωπένων καὶ ὅτι ἡ μεγαλυτέρα μου χαρὰ καὶ εὐτυχία θὰ ἦτο νὰ φθάσω εἰς τόπον ἡσυχον καὶ ἀτάραχον διὰ νὰ ὀμιλῶ μὲ τὸν Θεὸν διὰ τῆς προσευχῆς, νὰ βλέπω νοερῶς τὸν Θεὸν καὶ νὰ βλέπωμαι ἀπ' Αὐτόν, καὶ νὰ εἶναι διὰ παντός ἡ αἴνεσις αὐτοῦ ἐν τῷ στόματί μου. Ἀφ' οὗ δὲ ἀπεφάσισα νὰ ἀναχωρήσω, παρεκάλουν τὴν Θεοτόκον νὰ μὲ ὀδηγήσῃ εἰς Μοῆν εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ὑπάρχουν ἐνάρετοι μοναχοὶ διὰ νὰ ὠφεληθῶ, καὶ ὁ Ναὸς τῆς Μοῆς νὰ τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι Αὐτῆς. Εἰς τὰς ὀλονυκτίους ἀγρυπνίας, κατὰ τὰς ὁποίας μετέβαινον εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Προφ. Ἐλισσαίου, ἐγνώρισα καὶ

ἕτερον καλὸν φίλον τὸν Δικηγόρον Νικ. Μητρόπουλον, ἀνεψιὸν τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Πατρῶν Ἱεροθέου, μὲ τὸν ὁποῖον ἤμεθα σύνοικοι καὶ μὲ τὸν ὁποῖον ἀπεφασίσαμεν νὰ μεταβῶμεν εἰς Ἄγ. Ὅρος νὰ γίνωμεν μοναχοί. Καταβάντες εἰς Πειραιᾶ διὰ νὰ ἀναχωρήσωμεν δι' Ἄγ. Ὅρος, μᾶς συνώδευσε μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου οἱ ἀγαπητοὶ φίλοι καὶ πνευματικοὶ ἀδελφοὶ Σταμάτιος Γαϊτάνος, ὁ ἀνωτέρω Καθηγητὴς Ἄλ. Μωραϊτίδης, ὁ κ. Κωνστ. Ζαπόνιας ταγματάρχης καὶ ὁ κ. Μπούκης ὀπωροπώλης, ὅστις μᾶς ἐφιλοξένει μὲ τὸν ἀειμνήστον Ἄλ. Παπαδιαμάντην πολλάκις εἰς τὸν οἶκον του, ὅλοι φίλοι καὶ τακτικοὶ φοιτηταί τῶν εἰς τὸν ἅγιον Ἐλισσαῖον τελουμένων ἀγρυπνιῶν. Ἐκ Πειραιῶς ἀναχωρήσαντες ἐφθάσαμεν εἰς Θεσσαλονίκην. Οἱ Ὀθωμανοὶ ὑποπτυνθέντες ὅτι εἴμεθα κατάσκοποι, μᾶς εἰήρουν οὐχὶ ἐν φυλακῇ, ἀλλ' εἰς τὸ ξενοδοχεῖον καὶ δὲν μᾶς ἄφηναν νὰ φύγωμεν. Ἐγὼ ἐπειδὴ ἐστενοχωρήθην, μετέβην εἰς τὸ Κονάκι καὶ ἐξήτησα τὸν Πασᾶ διὰ νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ νὰ ἀναχωρήσωμεν δι' Ἄγ. Ὅρος. Ἀπουσιάζοντος τοῦ Πασᾶ, ἦλθομεν μετὰ τινος ἀξιωματικοῦ εἰς λογομαχίαν καὶ φιλονικίαν, αὐτὸς δὲ θυμωθεὶς ἔκρουσε τὸν κῶδωνα. Καὶ συναχθέντες περὶ τοὺς 30 ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, μᾶς συνέλαβον καὶ μᾶς ὠδήγηον εἰς τὸν Λευκὸν Πύργον, εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης. Εὐδοκίᾳ Θεοῦ καὶ τοῦ Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, ὃν ἐπεκαλούμην εἰς μεσιτείαν καὶ βοήθειαν, ἔξωθι τοῦ δικαστηρίου ἤρχετο ὁ Πασᾶς δρομαῖος, ὅστις μὲ ἠλευθέρωσε ἐκ τῶν ἀδίκων χειρῶν των καὶ μὲ ἔστειλε μὲ πλοῖον Ἑλληνικὸν ἐδρικομένον εἰς τὸν λιμένα Θεσσαλονίκης καὶ ἐπέστρεψα εἰς Ἑλλάδα, ὡς ἐκ θαύματος τοῦ Ἄγ. Δημητρίου, πολιούχου Θεσσαλονίκης προστάτου καὶ ὑπερμάχου αὐτῆς. Τῇ ὁδηγίᾳ δὲ τῆς Παναχράντου Θεομήτορος εἰς ἣν πᾶσαν μου τὴν ἐλπίδα ἀνέθηκα, ἐφθάσα εἰς Πάρον καὶ εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Δογγοβάργας, εἰς ἣν ἐπὶ 50 σχεδὸν ἔτη παραμένω.

Μόλις ἐφθάσα εἰς τὴν Μονήν, ἔγραψα εἰς τὸν ἀγαπητὸν μου φίλον Σταμάτιον, πῶς θανμασίως διεσώθην καὶ ἐφθάσα εἰς λιμένα ψυχωσότηριον. Ὅστις πληροφορηθεὶς ὅτι ἦλθον εἰς Πάρον, ἐγκαταλείψας τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν κόσμῳ, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἐαυτοῦ μητέρα, τὴν ὁποῖαν ἀπέστειλε εἰς Σίφρον εἰς τὸν αὐτάδελφόν του καὶ ἄρας τὸν σταυρὸν καὶ τὸν ἑλαφρὸν τοῦ Κυρίου ζυγόν, ἦλθεν ἐνταῦθα καὶ παρέμεινε ἀρκετὸν χρονικὸν διάστημα γενόμενος ὑπόδειγμα ταπεινοφροσύνης, ὑπακοῆς, ἐγκρατείας, ὑπομονῆς, εὐσεβείας, φιλαδελφίας καὶ ἀγάπης. Ἠγαπήθη παρὰ πάντων καὶ περισσότερον παρὰ τοῦ τότε Ἑγουμένου ἀειμνήστου Ἱεροθέου, ὅστις κρίνας αὐτὸν ἄξιον κατὰ πάντα τὸν

προέτεινε διὰ μοναχὸν καὶ κληρικόν. Ἄλλ' ὁ Σταμάτιος ἀφ' οὗ ἔμαθε καλῶς τοὺς κανόνας καὶ τὰς τάξεις τῆς μοναχικῆς πολιτείας, ἐοκέρθη, ὅτι καλόν, θεάρεστον καὶ ἐπωφελές θὰ ἦτο, νὰ μετέβαινε εἰς τὴν ἐναντοῦ πατρίδα Σίφνον νὰ ἐγίνετο Ἱερομόναχος ἵνα ἀνασυστήσῃ τὴν Μονὴν τῆς Βρύσεως κατὰ τὸ σύστημα καὶ τὰς τάξεις τῆς Λογγοβάρδας. Τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀνεκοίνασε πρῶτον εἰς ἐμὲ καὶ κατόπιν εἰς τὸν Ἠγούμενον, ὅστις προσεπάθησε νὰ τὸν πείσῃ, νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν Μονήν, διότι ἐγνώριζε τὴν ἀξίαν του. Προσεπάθησα καὶ ἐγὼ νὰ τὸν πείσω, ὑπομιμνήσκων αὐτῷ τὴν ὑπόσχεσιν ἣν μοι εἶχε δώσει ὅτι ἤλθε εἰς τὴν Μονήν, ὅτι θὰ παρεμέναμεν ὁμοῦ ἀχώριστοι εἰς τὴν Λογγοβάρδαν ἄχρι θανάτου. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐπέμενε καὶ ὁ σκοπὸς του ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἀνασύστασιν τῆς Μονῆς καὶ τὴν ὠφέλειαν τῶν κατοίκων τῆς νήσου, οἷτινες πολλὴν εὐλάβειαν εἶχον εἰς τὴν ἱστορικὴν Μονὴν τῆς Βρύσεως, ὁ Γέρον Ἠγούμενος ἀείμνηστος Βοσυνιώτης τῷ ἐπέτρεψε νὰ ἀναχωρήσῃ. Τῷ ἔδωκε τὴν εὐχὴν καὶ τὴν εὐλογίαν του καὶ τῷ προεφήτευσε εἰπών. Ὑπαγε τέκνον ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁ Θεὸς νὰ σὲ βοηθήσῃ, ἢ προαίρεσίς σου εἶναι καλή, ὁ ζῆλος σου ἐνθεος, ἢ σπουδὴ καὶ σκοπὸς σου θεάρεστος, ἀλλὰ θὰ συναντήσῃς πολλὰς δυσκολίας καὶ ἐναντιότητας καὶ πολλὰς θλίψεις θὰ δοκιμάσῃς.

Μεταβὰς εἰς Σίφνον ἐγίνε μοναχὸς εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Βρύσεως καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν Ἱερεὺς καὶ Ἠγούμενος, καὶ ἤρρισε μετὰ ζήλου τὴν ἀναδιοργάνωσιν καὶ ἀνασύστασιν τῆς Μονῆς. Ἐπεσκεύασε μερικὰ κελλία τῆς Μονῆς καὶ ἄλλα ἀνεκάτισε πρὸς ἦσαν ἐτοιμόρροπα, δι' ἐξόδων τῆς Μονῆς, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δι' ἀτομικῶν του καὶ δι' ἐράνου τινῶν φιλοχρίστων. Ἐφρόντισε διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων τῆς Μονῆς, τὰ ὁποῖα εἶχον παραμεληθῆ. Ἡὔξησε τὰ ἔσοδα αὐτῆς καὶ ἐβελτίωσε τὴν ἀθλίαν οἰκονομικὴν κατάστασίν της, τὴν ὁποῖαν ἐδημιούργησε ἡ ἀβελτηρία καὶ ἡ ἀμέλεια τῶν προκατόχων αὐτοῦ, καὶ ἡ ὁποῖα ἂν δὲν προελάμβανεν ὁ Παπᾶ-Σταμάτιος, θὰ ἐπέφερε τὴν τελείαν ἀποσύνθεσιν καὶ διάλυσιν τῆς Μονῆς. Εἰργάσθη μετὰ ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως. Ἐκοπίασε καὶ κατώρθωσε τὴν ἀναδιοργανώσιν καὶ ἀνασυστήσιν τὴν ἐν διαλύσει εὐρισκομένην τότε Μονὴν τῆς Βρύσης καὶ ἀποκαταστήσιν αὐτὴν εἰς μικρὸν Κοινόβιον κατὰ τὸν τύπον τῆς Μονῆς Λογγοβάρδας, τῆς πρώτης Μονῆς τῆς μετανοίας του, τῆς ὁποίας τὸν κανόνα, τὸ τυπικὸν περὶ ἀκολουθιῶν, νηστειῶν, ἀγρυπνιῶν καὶ ἀκτημοσύνης διεφύλαξεν ἄχρι τέλους τοῦ βίου του. Ἄλλ' οἱ ὀλίγοι ἐκείνοι Μοναχοὶ τῆς Βρύσεως ὁμοίαζον μὲ παλαιοὺς ἀσκούς οἱ ὁποῖοι δὲν ἐδέχθησαν τὸν νέον οἶνον, τὴν νέαν διδασκαλίαν τοῦ Παπᾶ-Σταμάτη, καὶ

Η ΑΓΙΑ ΦΙΛΟΘΕΗ Η ΑΘΗΝΑΙΑ

Τὴν 19ην τοῦ τρέχοντος μηνός, ἐορτάζεται ἡ μνήμη μιᾶς νεομάρτυρος, ποῦ ἦταν ἐξαιρετικὴ φυσιογνωμία καὶ ποῦ εὐεργέτησε τὰς Ἀθήνας στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας. Πρόκειται γιὰ μιὰ Ἀγία, γνήσια Ἀθηναία, ποῦ ἐμόνασεν ἐδῶ κ' ἐμαρτύρησε καὶ ἀπέθανε σὲ μικρὴν ἀπόστασι ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα. Εἶναι ἡ Ἀγία Φιλοθέη Μπενιζέλου, ποῦ ἐμαρτύρησε καὶ παρέδωσε τὴν ψυχὴ τῆς στὸν Κύριον τὴν 19ην Φεβρουαρίου 1589, μέσα σ' ἓνα ταπεινὸν ἐρημητήριον, κοντὰ στὸν συνοικισμό ποῦ ἔχει, πρὸς τιμὴν τῆς, τ' ὄνομά τῆς.

Τὸ ἐρημητήριον αὐτὸ τῆς Ἀγίας Φιλοθέης εἶναι ἓνα σκάψιμο στὴ γῆ, κάτι σὰ σπηλιά, κάτι σὰν ἓνας ἔρημος λάκκος, πίσω ἀπὸ τὸν συνοικισμό. Σ' αὐτὸ τὸ λάκκο, «ἐν ταῖς ὀπαῖς τῆς

ἐπειδὴ ἦτο πολὺ αὐστηρὸς καὶ δίκαιος, ἤλθεν εἰς διάστασιν μετὰ τοὺς τότε μοναχοὺς καὶ τὸν Σὸν Μητροπολίτην Σύρου ἀείμνηστον Ἀθανάσιον, ὅστις κατεδίκασε τὸν Παπᾶ-Σταμάτιον εἰς ἐξορίαν εἰς τὴν νῆσον Θήραν καὶ οὕτω οἱ κόποι, οἱ ἀγῶνες καὶ αἱ θυσίαι πρὸς βελτίωσιν τῆς Μονῆς τῆς Βρύσεως τοῦ Παπᾶ-Σταμάτη ἠμείφθησαν δι' ἐξορίας. Ἐπανελθὼν ἐκ τῆς ἐξορίας, ἀνέλαβε πάλιν τὴν Ἡγουμενίαν, ἀλλὰ καὶ πάλιν συνέβησαν σκάνδαλα, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν γνώμην μου, ἐὰν ἦτο συγκαταβατικώτερος καὶ ἐπιεικέστερος πρὸς τοὺς ἄλλους, ἴσως νὰ περιορίζοντο. Τέλος ἠναγκάσθη νὰ ἀποχωρήσῃ τῆς Μονῆς εἰς τὸ ἐν Φυρογίοις ἡσυχαστήριον μετόχιον τῆς Μονῆς εἰς τὸ ὁποῖον παρέμενε, μόνος μόνῳ Θεῷ, ἄχρι τέλους τοῦ βίου του, ὑστερούμενος, θλιβόμενος, κακουχούμενος. Ἀπέθανε πενήτατος. Ὡς φρόνιμος ἐκ νεότητος αὐτοῦ ἐφρόντισε καὶ ὡς καλὸς οἰκονόμος διέθεσε τὰ χρήματά του ἐν ταῖς τῶν πενήτων χερσὶ διὰ νὰ τὰ λάβῃ εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀπὸ τὸν Πολυέλεον καὶ Πολυεύπλαγγρον Θεὸν καὶ Πατέρα Οὐράνιον καὶ νὰ ἀκούσῃ τῆς γλυκνυτῆς φωνῆς: «Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· ἐπεινάσα γὰρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με...» (Ματθ. ΚΕ').

Ταύτης τῆς φωνῆς εἶθε καὶ ἡμεῖς καὶ πάντες νὰ ἀκούσωμεν καὶ τῆς οὐρανοῦ καὶ αἰωνίου βασιλείας νὰ ἀξιωθῶμεν. Ἀμήν.

ΦΙΛΟΘΕΟΣ ΖΕΡΒΑΚΟΣ
Ἀρχιμανδρίτης, Ἡγούμενος
Ἱερῶς Μονῆς Λογοβάρδας

γῆς», παρέδωσεν ἡ δοῖα τὸ πνεῦμα, κατόπιν ἀπὸ μαρτύρια. Οἱ παλαιοὶ Ἀθηναῖοι ἐγνώριζαν τὸ ἐρημητήριον αὐτὸ τῆς Ἀγίας καὶ μερικοὶ ἐπήγαιναν ἐκεῖ γιὰ προσκύνημα. Καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγίαν, πού εἶχε τὸ μοναχικὸ σχῆμα, ἐπῆρε ὁ πλησίον παλαιὸς συνοικισμὸς τ' ὄνομα Καλογρέζα. Μὰ καὶ ἀργότερα, στὰ χρόνια μας, πάλιν πρὸς τιμὴν τῆς, ὅπως ἀναφέραμε, ὁ συνοικισμὸς τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἔλαβε τ' ὄνομα Φιλοθέη.

*

Ἄλλ' ἄς ἰδοῦμε σύντομα τὸν βίον τῆς Ἀθηναίας Ἀγίας. Ἡ Φιλοθέη ἦταν μοναχοκόρη τοῦ Ἀθηναίου ἄρχοντα καὶ λογίου Ἀγγέλου Μπενιζέλου. Ἡ μητέρα τῆς ἐλέγετο Σηρίγη. Πρὶν ἢ Φιλοθέη λάβῃ τὸ μοναχικὸ σχῆμα, ἐλέγετο Ρεγούλα. Ἐγεννήθη τὸ 1522 καὶ ἀπὸ τὴν μικρὴ τῆς ἡλικία ἄρχισε νὰ μελετᾷ, νὰ μορφώνεται καὶ νὰ καταγίνεται μὲ θρησκευτικὰς μελέτες. Σὲ ἡλικία ὅμως μόλις 14 χρονῶν οἱ γονεῖς τῆς ἀποφάσισαν νὰ τὴν παντρεύουν, γιὰτὶ εἶχε πάρει πιά ἀνάστημα τέλειαις γυναίκας. Ὁ γάμος ἐγίνε, μὰ ὁ ἄνδρας τῆς φαίνεται ὅτι ἦταν πολὺ ἰδιότροπος. Μπορεῖ καὶ νὰ μὴν ἐσυμφωνοῦσαν στὸν τρόπο τῆς ζωῆς τους, γιὰτὶ ἡ Ἀγία διαρκῶς μελετοῦσε καὶ κατεγίνετο μὲ τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα, ἐνῶ ἐκεῖνος ἦταν μάλλον κοσμικὸς ἄνθρωπος. Μὰ ὁ σύζυγός τῆς βίος τῆς νεαρᾶς Ρηγούλας διήρκεσε μόνον τέσσαρα χρόνια. Τὸ 1540, πού ἦταν μόνο 18 χρονῶν, ἡ Ρεγούλα εὐρέθη χήρα, γιὰτὶ ὁ σύζυγός τῆς πέθανε νέος. Σὲ λίγον καιρὸν πέθαναν κ' οἱ γονεῖς τῆς. Ἡ Ρεγούλα θρέθηκεν ἔτσι μόνη, μὰ εἶχε κληρονομήσει μεγάλη περιουσία. Οἱ γονεῖς τῆς ἦταν πλουσιώτατοι καὶ δὲν εἶχαν ἄλλο παιδί.

*

Ὅταν ἡ Ρεγούλα εὐρέθη μόνη στὸν κόσμον, ἀποφάσισε νὰ ἐδρύσῃ Μοναστήρι καὶ μὲ τὰ χρήματά τῆς νὰ βοηθήσῃ τὸν κόσμον καὶ νὰ καταγίῃ στὴν ὑπηρεσία τῆς θρησκείας καὶ τῆς φιλανθρωπίας. Τὸ 1550, λοιπόν, μὲ τὴν βοήθεια καὶ ἄλλων εὐλαβῶν Ἀθηναίων, ἐσύστησε στὰς Ἀθήνας μίαν μεγάλην Μονὴν καὶ πρώτη αὐτὴ ἐγίνε μοναχὴ σ' αὐτό. Τότε πῆρε τ' ὄνομα Φιλοθέη.

Σ' αὐτὸ τὸ Μοναστήρι ἡ Φιλοθέη ἴδρυσε γηροκομεῖο, νοσοκομεῖο καὶ συσσίτιον γιὰ τοὺς πτωχοὺς. Ἔτσι τὰ χρήματά τῆς τὰ ἐξώδευε γιὰ τοὺς γέροντας, γιὰ τοὺς ἀρρώστους καὶ γιὰ τοὺς ἀπόρους. Ἐκτὸς ἀπ' αὐτά, μέσῃ στὸ Μοναστήρι τῆς Ἀγίας Φιλοθέης ἐγίνε μεγάλο σχολεῖο καὶ οἰκοτροφεῖο γιὰ κορίτσια, πού ἔρχονταν ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος γιὰ νὰ μορφωθοῦν. Τὰ κορίτσια αὐτὰ ἐφθασαν τὰ 200 κ' ἐμάθαιναν στὸ Μοναστήρι τῆς Φιλοθέης παντὸς εἶδους χειροτεχνήματα. Ἡ Ἀγία εἶχε πάντα

ειδικές τεχνίτρες, πού ἐδίδασκαν καί αὐτὴ ἐπέβλεπε τὰ πάντα μέσα στὸ Μοναστήρι της, πού εἶχε πάρει μορφή κέντρου ἐργασίας καί προόδου. Τὰ χειροτεχνήματα, πού ἔφτιαναν τὰ κορίτσια μέσα στὸ Μοναστήρι, ἐπωλοῦντο σὲ καλὲς τιμές, γιατί ἦσαν ὠραῖα καί ἀπὸ τὶς εἰσπράξεις τὰ μισὰ τὰ ἔπαιρναν τὰ κορίτσια καί τ' ἄλλα μισὰ τὸ Μοναστήρι πού τὰ ἐσυντηροῦσε. Κι' ὅταν τὰ κορίτσια, πού εἰργάζοντο ἐκεῖ μέσα, ἔφθαναν σὲ ὦρα γάμου, ἡ Ἁγία Φιλοθέη τὰ ἐρωτοῦσεν ἂν θέλουν νὰ μονάσουν ἢ ἂν θέλουν νὰ ζήσουν στὴν κοινωνία. Ἐάν ἤθελαν λοιπὸν νὰ μονάσουν, τὶς ἔκανε καλόγριες στὸ ἴδιο Μοναστήρι καί ἂν ἤθελαν νὰ ζήσουν στὴν κοινωνία, τὶς ἐπροίκιζε τὸ Μοναστήρι.

*

Τὸ Μοναστήρι τῆς Ἁγίας Φιλοθέης εἶχε πολλὰ κτήματα καί μετόχια καί ἦταν ἀρκετὰ πλούσιο. Ἔτσι καί ἡ Ἁγία εὐεργετοῦσε πολλὸν κόσμον. Μὰ οἱ Τοῦρκοι, πού εἶχαν τότε στὴν κυριαρχία των καί τὰς Ἀθήνας, δὲν ἔδλεπαν μὲ καλὸ μάτι αὐτὴ τὴν γενναιοδωρία καί τὸ καλὸ παράδειγμα τῆς Χριστιανῆς. Γι' αὐτὸ προσπαθοῦσαν πάντα νὰ τῆς κάμουν κακό. Καί πῶς πολὺ ἐξηγγριώθησαν οἱ Τοῦρκοι ἐναντίον τῆς Ἁγίας Φιλοθέης ἀπὸ τὸ ἀκόλουθο περιστατικὸ :

Τέσσαρες νέες Ἑλληνίδες, πού βίαια τὶς ἄρπαξεν ἕνας ἰσχυρὸς Τοῦρκος ἄρχοντας καί τὶς ἔκλεισε στὸ χαρέμι του, κατάφεραν νὰ δραπετεύσουν καί κατέφυγαν στὸ Μοναστήρι τῆς Ἁγίας Φιλοθέης, ὅπου ἐζήτησαν τὴν προστασία της. Ἐκεῖνη τὶς ἔκρυψε καί κατόπιν κατώρθωσε κρυφὰ νὰ τὶς φυγαδεύσῃ ἀπὸ τὰς Ἀθήνας καί νὰ τὶς στείλῃ στὸ μετόχι τοῦ Μοναστηριοῦ της, πού ὑπῆρχε τότε στὴ Τζιά (Κέα). Αὐτὴ τὴν προστασία τῆς Ἁγίας στὶς δραπετίδες τοῦ χαρεμιοῦ, τὴν ἔμαθαν οἱ Τοῦρκοι. Ἔτσι γεννήθηκε μεγάλο μῖσος ὄλων τῶν Μουσουλμάνων τῶν Ἀθηνῶν ἐναντίον τῆς Ἁγίας. Μερικοὶ λοιπὸν ἀπ' αὐτοὺς ἀπεφάσισαν νὰ ἐκδικηθοῦν τὴν Ἁγία, κινημένοι ἀπὸ θρησκευτικὸ φανατισμὸ μὰ καί ἴσως βαλμένοι ἀπὸ τὸν ἰσχυρὸ Τοῦρκο, πού τοῦ ἔφυγαν ἀπὸ τὸ χαρέμι οἱ τέσσαρες Ἑλληνίδες. Ἔτσι μιὰ νύχτα ἐπῆγαν στὸ μετόχι τοῦ Μοναστηριοῦ, πού ἦταν στὰ Πατήσια καί ὅπου ἔμεινε, καθὼς ἔμαθαν, ἡ Ἁγία. Ἦταν τότε ἡ ἑορτὴ τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου καί ἐωρτάζετο στὸ μετόχι μὲ δλονυχτία. Σ' αὐτὴν ἦταν καί ἡ Ἁγία καί πολλὰς ἄλλες καλόγριες.

Κατὰ τὸ διάστημα, λοιπὸν, τῆς δλονυχτίου ἀκολουθίας, πού ἡ Ἁγία Φιλοθέη ἦτο ἀφωσιωμένη στὴν προσευχὴ της, πέντε Τοῦρκοι ἐπήδησαν ἐπάνω ἀπὸ τὴν μάνδραν τοῦ μετοχίου, ἐμπήκαν στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου καί ἄρπαξαν διὰ τῆς

βίας τὴν Ἁγίαν. Ἀμέσως ἄρχισαν νὰ τὴν δέρνουν μὲ μαστίγια καὶ νὰ τὴν κτυποῦν μὲ τὰ χέρια καὶ μὲ τὰ πόδια τους. Τέλος τὴν ἄφισαν τραυματισμένην καὶ μισοπεθαμένην, σὲ ἀθλίαν κατάστασιν! Ἡ ὀμαδικὴ αὐτὴ ἐπίθεσις τῶν Τούρκων κατὰ τῆς Ἁγίας ἔγινε τὴν 3ην Ὀκτωβρίου 1588, ἡμέραν τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου.

*

Σὲ κακὴν κατάστασιν καὶ ἡμιθανῆς ἡ Ἁγία μετεκομίσθη ἀπὸ τὸ μετόχι τῶν Πατησίων σὲ ἄλλο μετόχι τοῦ Μοναστηριοῦ τῆς, ποῦ βρισκόταν κοντὰ στὸν σημερινὸ συνοικισμό τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Καὶ σ' αὐτὸ τὸ μετόχι ἡ Ἁγία εὐεργετοῦσε τοὺς πτωχοὺς. Αὐτὴ ὅμως τὸν περισσότερο καιρὸ δὲν ἔμενε οὔτε σ' αὐτὸ, μὰ στὸ ἀσκητήριό τῆς, στὸ ἐρημητήριον ποῦ ἀναφέραμε παραπάνω, ποῦ ἦταν μέσα σ' ἕνα λάκκο τῆς γῆς!... Σύμφωνα μὲ τὴν θέλησὴ τῆς, τὴν μετέφεραν σ' αὐτὸ τὸ ἀσκητήριό τῆς, ὅταν κατάλαβε πὼς ἀπὸ τὰ τραύματα ποῦ τῆς ἐπέφεραν οἱ Τούρκοι θὰ ἀπέθνησκε. Κ' ἐκεῖ μέσα πέθανε τὴν 19ην Φεβρουαρίου 1589. Τότε ἡ Ἁγία ἦτο 67 χρονῶν.

*

Ἡ ζωὴ τῆς Ἁγίας Φιλοθέης τῆς Ἀθηναίας ἐπέρασε γεμάτη ἀγαθοεργίες καὶ φροντίδες, γιὰ νὰ μετριασθῇ ἡ δυστυχία τῶν πλησίων τῆς. Τελείωσεν ὅμως ἡ ζωὴ αὐτὴ μὲ τὸν μαρτυρικὸ τῆς θάνατον!

Ἐτάφη στὸ Μοναστήρι τῆς τῶν Ἀθηνῶν καὶ στὸν τάφο τῆς ἐγράφη τὸ ἀκόλουθον ἐπίγραμμα :

«Φιλοθέης ὑπὸ χῶμα τόδ' ἀγνῆς κεύθει σῶμα,
ψυχὴν δ' ἐν μακάρων θήκετο ὑψιδόμων».

Ἐνδεκα χρόνια μετὰ τὸν θάνατόν τῆς, τὸ 1600, ἡ Φιλοθέη ἀνεκηρύχθη ἐπισήμως Ἁγία. Καὶ ἀπὸ τότε οἱ Ἀθηναῖοι τιμοῦν μ' εὐλάβεια τὴν μνήμη τῆς.

Πολλοὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς παλαιότερους, τότε ποῦ δὲν ὑπῆρχε κατὰλληλὴ συγκοινωνία, τραβοῦσαν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας πεζοὶ γιὰ νὰ προσκυνήσουν τὸ ἔρημιό τότε ἀσκητήριό τῆς, δηλαδὴ τὸν τόπον ὅπου ἀπέβίωσε.

Ἄλλοι τὴν τιμοῦν στὰς Ἀθήνας, ὅπου ὑπάρχουν εἰκόνες τῆς. Ἀπ' αὐτὲς οἱ πιὸ γνωστὲς ὑπάρχουν στὸν Ἅγιον Ἐλευθέριον (ἄλλοτε Παναγία Γοργοεπίκοος), στὸ ἐκκλησάκι τῆς Ἁγίας Δυναμῆως (μετόχι τῆς Μονῆς Πεντέλης, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μητροπόλεως), στὸ ἐκκλησάκι τῆς Καλογρέζας, στὸν Προφήτη Ἐλισσαῖο (πλατὴ

στην ἄλλοτε παλιά Στρατώνα) καὶ ἄλλου. Μὰ ἡ πιὸ χαρακτηριστικὴ εἰκὼν τῆς ἀσκητικῆς μορφῆς τῆς Ἁγίας Φιλοθέης ὑπάρχει στὴν ἐκκλησία τῆς Παναγίας τοῦ Μπόσκου ἢ τοῦ Καθαροῦ στὴ Σαλαμίνα.

*

Οἱ περισσότεροὶ μελετηταὶ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἁγίας Φιλοθέης, πὺν μεταξὺ αὐτῶν εἶναι καὶ ὁ σοφὸς Σάθας, συμπεραίνουν ὅτι ἡ Ἀθηναία ὀσιομάρτυς ἦτο «τόσον ἐλεήμων ὅσον καὶ πεπαιδευμένη». Πιστεῦεται ὅτι ἔγραφεν ἄριστα καὶ τὴν ἀρχαίαν Ἀττικὴν καὶ τὴν σύγχρονόν τῆς ἐλληνικὴν γλῶσσαν. Κ' εἶναι γνωστόν, ὅτι ὁ καθηγητὴς Ν. Βέης ἔφερε στὸ φῶς ἓνα ἐγκώμιον τῆς Θεοτόκου, γραμμένον εἰς στίχους ἀπὸ τὴν Ἁγίαν Φιλοθέην, πὺν τὸ εὔρε σὲ χειρόγραφον κώδικα στὸ Μέγα Σπήλαιον. Τὸ ἔργον αὐτὸ τῆς Ἁγίας Φιλοθέης εἶναι τὸ ἀκόλουθον :

«*Παρθένε μου πανάμωμε κι' ἀθάνατή μου βρούση,
τῶν προφητῶν τὸ κήρυγμα καὶ τῶν ὀσίων μήτηρ,
ἔσθ' ὄσονε τὸ κήρυγμα πὺν λέγουν οἱ προφήται,
ἔσθ' βάτος ἢ ἄφλεκτος, σὺ τὸ ἅγιον ὄρος,
ἔσθ' ἐκείνη ἢ κιβωτός, κόρη ἡγιασμένη
ἔσθ' καὶ τὸ παλάτιον, οἶκος τοῦ βασιλέως,
ὁπὺν κατοίκησε Θεὸς καὶ φόρεσε τὴν σάρκα,
καὶ κατεδέχθη τὸν στανρὸν διὰ τὰς ἁμαρτίες μου.
Παρακαλῶσε πέ του το γιὰ νὰ μὲ συγχωρήσῃ,
ὁπὺν ἄκαμα πολλὰ κακὰ καὶ στέκω πικραμένη.
Γενοῦ, κυρά, μεσίτρα μου, γιὰ νὰ μ' ἐλευθερώσῃς,
καθὼς ἐγένης εἰς πολλὰς μεσίτης κ' ἐγγυήτρια.
Ἐσθ' ὄσανε, παρθένε μου, πό' ἔλεγον οἱ προφήται,
χαῖρε κλημα οὐράνιον, σκάλα τῆς παραδείσου,
καὶ χαῖρε φῶς τὸ ἄσβεστον, τοῦ Ἀαρὼν ἢ ράβδος,
τῆς σωτηρίας πρόξενε, χαρά ὄσαι τῶν δικαίων,
ἐλπίδα τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ καύχημα ἀγγέλων,
καὶ γὼ ἐλπίζω εἰς ἐσὲ γιὰ νὰ μὲ μεσιτεύσῃς».*

Ἡ ἀπλὴ καὶ εἰλικρινὴς στὸ ὕφος σύνθεσις τοῦ ποιήματος, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπροσποίητη ἀφοσίωσις καὶ εὐσέβεια, πὺν γεμίζουν τὸ μικρὸν αὐτὸ κείμενον, συγκινοῦν κάθε ἀναγνώστην. Μερικοὶ τὸ συγκρίνουν μὲ τοὺς ὕμνους τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ.

Τὸ ἐγκώμιον αὐτὸ τῆς Θεοτόκου, πὺν ἐγράφη ἀπὸ τὴν Ἁγίαν Φιλοθέην, ἐτονίσθη στὴ μουσικὴ ἀπὸ Νικόλαον τὸν Καρικέα. Καὶ ἡ παράδοσις φέρνει ἕως σήμερα τὴν πληροφορίαν ὅτι ἡ Ἁγία ἔψαλε τὸν ὕμνον αὐτὸν πρὸς τὴν Παναγίαν κατὰ τίς τελευ-

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

Ο ΠΑΤΗΡ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ (ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΗΣ)

Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ἐπληθήθουσιν τὰ προφητικά λόγια τοῦ Ἡσαΐου, ἐκεῖ εἰς τὸν μοναστικὸν περίβολον τῆς Ἀναλήψεως, εἰς τὸν Βύρωνα, τὸ ἀπόγευμα τῆς 7ης Ἰανουρίου. «Εὐφράνθητι στεῖρα ἢ οὐ τίκτουσα, ρῆξον καὶ βόησον ἢ οὐκ ᾠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον, ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα». Μόνον ἐκεῖνος ποῦ εἶχε τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν εὐλογίαν ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ νὰ συμμετέχη εἰς τὴν μυσταγωγίαν τῆς ὥρας ἐκείνης, μπορεῖ νὰ πῆ ὅτι ἔζησε τις οὐράνιες στιγμὲς ποῦ ἔζησαν ὅλοι οἱ παρευρεθέντες εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ Γέροντος, τοῦ πατρὸς Ἱερωνύμου.

Ἦταν πράγματι κάτι τὸ ἀσύλληπτο, κάτι τὸ μοναδικόν, κάτι ποῦ γιὰ πολλὰ χρόνια θὰ ἐνθυμούμεθα ὅλοι μὲ κατάνυξιν καὶ συγκίνησιν. Κάποιος ἀπὸ τοὺς παρευρεθέντας εἶπε, πολὺ εὐστοχα, ὅτι ἡ κηδεῖα αὐτῆ τοῦ «Γέροντα» τοῦ ἔφερεν στὴν σκέψι τὴν εὐλάβεια, τὸν συνωστισμό, τὴν λατρεία τοῦ πλήθους τῶν πιστῶν πρὸς τὸ σεπτὸν σκῆνωμα τοῦ Ἀγίου Πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου. Καὶ εἶναι ἀλήθεια, γιὰτὶ χιλιάδες ἦσαν οἱ ἄνδρες καὶ οἱ γυναῖκες πάσης ἡλικίας, πάσης μορφώσεως καὶ κοινωνικῆς

ταῖες στιγμὲς τῆς καὶ μὲ αὐτὸν τὸν ὕμνον στὰ χεῖλη τῆς ἔφυγε στοὺς οὐρανοὺς...

*

Οἱ Ἀθηναῖοι κάθε χρόνο ἐορτάζουν μ' ἐπισημότητα τὴν μνήμην τῆς Ἀθηναίας Ἀγίας. Ἀλλὰ καὶ τὰ δύο προάστεια — Φιλοθέη καὶ Καλογρέζα — πανηγυρίζουν καὶ τιμοῦν ἰδιαίτερα τὴν τοπικὴν των προστάτιδα. Καὶ στὴν μνήμη τῆς ψάλλεται τὸ ἀκόλουθον ἀπολυτίκιον εἰς ἤχον α΄ :

«*Ἀθηνῶν τῶν κλεινῶν τε νῦν καὶ πάλαι τὸ βλάστημα, καὶ τῶν χθὲς καὶ πρῶν ὁσίων τὸ ἀρίζηλον καύχημα, τιμήσωμεν ἐν ὕμνοις οἱ πιστοί, ὁσίαν Φιλοθέην εὐλαβῶς, ὅτι τὸν Χριστὸν, εὐτόλμως πάντων τῶν γερωῶν ἀντήλλαξεν. Ἐχουσα οὖν συμπροσεβυτὴν τὸν παμμέγαν Διονύσιον, σῶζε τοὺς προσκυνοῦντας εὐσεβῶς, τὸ πάνσεπτον σκῆνος σου.*»

Παρατηροῦμε λοιπὸν ὅτι, ἡ ὁσιομάρτυς Φιλοθέη μνημονεύεται μαζὶ μὲ τὸν Ἅγιον Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην. Εἶναι οἱ δύο κυριώτεροι Ἀθηναῖοι Ἅγιοι.

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

Ὁ πατήρ Ἱερώνυμος.

τάξεως, πού συνέρρευσαν ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ Πειραιῶς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὅλην τὴν περιφέρειαν τῆς Ἀττικῆς, γιὰ νὰ ἀπευθύνουν τὸν ὕστατον χαιρετισμὸν εἰς ἐκεῖνον πού ἐστάθη γι' αὐτοὺς ἕνας ἄλλος Μωϋσῆς, μεταξύ αὐτῶν καὶ τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ φιλήσουν διὰ τελευταίαν φορὰν τὸ χέρι τοῦ προσφιλοῦς Γέροντα, πού τόσες φορές εἶχεν ἀκουμπήσει στὸ κεφάλι των, γιὰ νὰ τοὺς χαρίσῃ τὴν ἄφεσι καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ θὰ ἦσαν ἴσως ἄλλες τόσες αἱ χιλιάδες τῶν εὐλαβῶν προσκυνητῶν, ἐὰν ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς Ἱερωνύμου δὲν ἦτο Κυριακὴ καὶ μάλιστα ἑορτὴ τῶν Θεοφανείων, ὥστε νὰ μὴ γίνῃ δυνατὸν νὰ πληροφορηθοῦν τὴν τελευταίην τοῦ ἀγαπημένου των πνευματικοῦ ὅλα τὰ ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος πνευματικὰ του τέκνα.

Καὶ ἄς μὴ νομισθῇ αὐτὸ ὑπερβολή. Μάρτυρες πρῶτοι ἄς εἶναι οἱ θεράποντες ἱατροὶ τῆς Κλινικῆς τοῦ κ. Λεούση, ἐν Πειραιεῖ, ὅπου ἐνοσηλεύθη καὶ ἐκοιμήθη ὁ Γέροντας. Διὰ πρῶτην ἀσφαλῶς φορὰν οἱ ἱατροὶ αὐτοὶ ἀντίκρουζαν τοιαύτην ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς πνευματικὸν πατέρα. Ἡ κλινικὴ εἶχε μεταβληθῆ, κατὰ κυριολεξίαν, εἰς τόπον προσκυνήματος. Καθ' ὅσον δὲ διεδίδετο ἀπὸ στόματος εἰς στόμα ἡ θλιβερὰ εἶδησις περὶ τοῦ ἐπικειμένου τέλους τοῦ «παππούλη», κατὰ τοσοῦτον ηὔξανε καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν προσερχομένων. Τὴν παραμονὴν ἰδίως τοῦ θανάτου του, ἐκπληκτοὶ οἱ ἀγνοοῦντες τὸ γεγονὸς περαστικοὶ διαβάται, ἔβλεπαν τὸν συνωστισμὸν ἔξω ἀπὸ τὴν Κλινικὴν Λεούση, τῆς ὁποίας ἡ ἐξώθυρα ἦτο διάπλατα ἀνοικτὴ διὰ νὰ διευκολύνῃ τὴν διόδον εἰς τὸ συρρέον πλῆθος, τὸ ὁποῖον κατέκλυζε ὀλόκληρον τὴν εἴσοδον καὶ τὴν κλίμακα μέχρι τῆς κλίνης καὶ τοῦ δωματίου τοῦ πατρὸς Ἱερωνύμου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου διεδραματίζοντο σκηναὶ ἀφαντάστως συγκινητικαί. Τὰ θρηνοῦντα τὸν ἀποχωρισμὸν τοῦ πατρὸς πνευματικὰ τέκνα, μετὰ χειμάρρου δακρῶν καὶ λυγμῶν κατησπάζοντο ὄχι μόνον τὰς χεῖρας, ἀλλὰ καὶ τοὺς πόδας τοῦ Γέροντος καὶ μετὰ δυσκολίας ἀπεσπῶντο ἀπ' αὐτοῦ, ὡς νὰ προσεπάθουν ἐνστικτωδῶς διὰ τοῦ ἐναγκαλισμοῦ ἐκεῖνου, νὰ ματαιώσουν, ἢ νὰ καθυστερήσουν τὸν ἤδη ὡς ἀναπόφευκτον φαινόμενον χωρισμὸν.

Καὶ ὅταν οἱ καμπάνες τῆς Ἀναλήψεως, τὸ μεσημέρι τῆς Κυριακῆς, θῆς Ἱανουαρίου, ἤχησαν πενθίμως γιὰ νὰ ἀναγγείλουν τὸ θλιβερὸν γεγονὸς καὶ τὴν μετακομιδὴν τοῦ ἱεροῦ σκηνώματος, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἄρχισε τὸ συνεχὲς καὶ ἀτελείωτον προσκύνημα τῶν ἀναριθμῶν πνευματικῶν τέκνων, τὸ ὁποῖον δὲν ἐσταμάτησε παρὰ μόνον τὴν στιγμὴν πού ἡ γῆ ἐδέχθη εἰς τοὺς κόλπους της τὸ ἐκλεκτὸν της βλάστημα. Καὶ

ἔπρεπε νὰ ἦτο κανεὶς παρῶν, διὰ νὰ παρακολουθῇ τὰς τρυφεράς καὶ στοργικὰς ἐκδηλώσεις ἑνὸς ἐκάστου τῶν προσερχομένων, τὴν στιγμήν ποῦ γιὰ πρώτη φορά ἀντίκρυζαν νεκρὸν τὸν πνευματικὸν πατέρα καὶ ἔσκυβαν ν' ἀσπασθοῦν, γιὰ τελευταία φορά, τὸ ἅγιό του χέρι. Ἐπρεπε νὰ ἦτο κανεὶς ἐκεῖ, γιὰ νὰ βλέπῃ τοὺς ποταμοὺς τῶν δακρῶν, τὰ στήθη ποῦ ἐπάλλοντο ἀπὸ τοὺς λυγμοὺς, τὴν υἱϊκὴν στοργὴν καὶ τὴν εὐλάβειαν, ἀλλὰ καὶ τὸν βαθὺν καὶ ἀλάλητον πόνον μὲ τὸν ὁποῖο ἐνηγκαλιζόντο τὴν σεπτὴν σορὸν, τὴν λαχτάραν μὲ τὴν ὁποίαν τὴν κατησπάζοντο. Ἐπρεπε νὰ ἦτο κανεὶς παρῶν ἐκεῖ, γιὰ νὰ παρακολουθῇ τὸ ἀμέτρητον πλῆθος τῶν προσερχομένων, οἱ ὁποῖοι σιγὰ-σιγὰ ἐγέμιζαν τὸν Ναὸν τῆς Ἀναλήψεως, γιὰ νὰ ξεχυθοῦν ἔπειτα καὶ νὰ κατακλύσουσιν καὶ ὀλόκληρον τὸν μεγάλον περιβόλον τῆς, νὰ παρακολουθῇ εἰς καθενὸς τὸ πρόσωπον καὶ τὴν ἔκφρασιν τὰς σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματα ποῦ συνεκλόνηζον τὴν στιγμήν ἐκείνην τὸ ἐσωτερικόν του. Διότι ἀπὸ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδιά τοῦ καθενός, τὴν ὥραν ἐκείνην, ἔπερνοῦσαν ὅλες οἱ σκέψεις, ὅλα τὰ αἰσθήματα τὰ ἅγια, ὅλες οἱ ἀποφάσεις οἱ σωτήριες, ποῦ ἐδόνησαν τὰ κατάβαθα τῆς ψυχῆς του μέσα στὸ ἱερὸ καὶ ἀποπνέον ἀγιότητα περιβάλλον τοῦ Ναοῦ καὶ τοῦ Ἐξομολογητηρίου τοῦ πατρὸς Ἱερωνύμου. Μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του, ὁ καθένας ἔβλεπε τὴν ὥρα ἐκείνη ὀλοζώντανο τὸν Γέροντα, σ' ὅλες τὶς ἀλησιμόνητες στιγμὲς τῆς λατρευτικῆς καὶ πνευματικῆς του διακονίας. Τὴν ὥρα ποῦ καθισμένος στὴν πολυθρόνα του, μὲ μισόκλειστα μάτια, ἀκούγε τὴν ἐξομολόγησί του. Τὴν ὥρα τῆς Λατρείας, ποῦ ἡ κατάνυξις καὶ τὰ δάκρυα τοῦ πατρὸς Ἱερωνύμου ἔκαναν τὸ ἐκκλησίασμα νὰ νοιώθῃ καὶ νὰ ζῆ τὴν μυσταγωγίαν ποῦ ἐτελεῖτο. Ἀκόμη ὅμως καὶ τὴν ὥρα τοῦ κηρύγματος, ὅποτε ἡ συγκίνησις καὶ τὰ δάκρυα μετεδίδοντο εἰς ὅλους τοὺς ἀκροατάς, εἰς τοὺς ὁποίους ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Γέροντα μετηγγίζοντο τὰ νάματα τῆς θείας σοφίας, ποῦ ἀνέβλυζαν ἀπλᾶ καὶ ἀπερίτεχνα ἀπὸ τὴν ἡγιασμένην καὶ ἀγαπῶσαν καρδίαν του, χωρὶς τὰ πολυποίκιλα καὶ περίτεχνα σχήματα τῆς σοφίας τοῦ κόσμου τούτου. Κάθε γωνία τοῦ περιβόλου καὶ τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναλήψεως ἔκανε νὰ σχηματίζεται τὴν ὥρα ἐκείνη στὴν φαντασία μας, αὐτὴν πιά καὶ μέσα ἀπὸ τὴν αἰωνιότητα ἡ σεβασμία μορφή του.

Καὶ ἔφθασαν στὸ ἀποκορύφωμά των οἱ σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματα ὅλων, τὴν στιγμήν ποῦ ἄρχισε ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία. Τὰ δάκρυα καὶ οἱ λυγμοὶ πρὸς στιγμήν συνεκρατήθησαν καὶ αἱ δεκάδες τῶν Ἱερέων, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἁγίον Ὑδρας κ. Προκόπιον καὶ τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Μαραθῶνος κ. Δαμασκηνόν, ἤρχισαν νὰ ψάλ-

λουν τὰ κατανυκτικὰ τροπάρια καὶ νὰ ἀναπέμπουν τὰς δεήσεις τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας. Καὶ ὅταν ἐψάλλετο τὸ τροπάριον· «Οἱ τὴν ὁδὸν τὴν στενὴν βαδίσαντες, τεθλιμμένην πάντες ἐν βίῳ· οἱ τὸν σταυρὸν ὡς ζυγὸν ἀράμενοι καὶ ἐμοὶ ἀκολουθήσαντες ἐν πίστει· δεῦτε, ἀπολάβετε ἃ ἠτοίμασα ὑμῖν βραβεῖα καὶ στέφη τὰ οὐράνια», τότε ἐνοιωσαν ὅλοι, ὅτι τὰ λόγια αὐτὰ ἐξέφραζαν τὴν ἐνδύμυχο προσευχὴν μας πρὸς τὸν ἀγνωσθῆτην Κύριον, διὰ τὸν κηδευόμενον πνευματικὸν πατέρα.

Ἄλλ' ἢ συγκίνησις καὶ ὁ πόνος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συγκρατηθοῦν γιὰ πολλὴν ὥρα, καὶ γι' αὐτὸ ἄρχισαν νὰ ξεσποῦν ὅταν ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Μαραθῶνος ἤρχισε ν' ἀναγινώσκει τὴν συγχωρητικὴν εὐχὴν, διὰ νὰ ἀποκορυφωθοῦν ὅταν ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεβασμιώτατος Ἅγιος Ἰδρας ἀνέπεμπε τὴν εἰδικὴν διὰ τοὺς Ἱερεῖς εὐχὴν—«...ὡσπερ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ σου λειτουργῶν αὐτὸν κατέστησάς, οὕτω καὶ ἐν τῷ οὐρανίῳ σου θυσιαστηρίῳ ἀνάδειξον, Κύριε· ἐπὶ ἀνθρώπων πνευματικῇ ἀξίᾳ κατακοσμήσας, ἐπὶ ἀγγέλων τῇ σῇ δόξῃ ἀκατάκριτον πρόσδεξαι...»—μὲ τὸ μυριστόμον καὶ μιᾶ φωνῇ ἀκουόμενον εἰς ἐκάστην φράσιν «Ἀμήν» καὶ νὰ ἐκδηλωθοῦν ἀσυγκράτητα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁμιλίας τοῦ Ἁγίου Μαραθῶνος.

Τὴν ὥραν ἐκείνην τῆς ὁμιλίας δὲν θὰ ἔμειναν ἀσφαλῶς μάτια πού νὰ μὴ δακρῶσιν ἀκράτητα, δὲν θὰ ἔμεινε στῆθος πού νὰ μὴ ἀναταραχθῇ ἀπὸ τοὺς λυγμούς. Ἦτο τόσον ἐμπνευσμένη καὶ βαθυστόχαστος ἢ ὅπως αὐτοσχέδιος ὁμιλία τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου, ὥστε νὰ συγκινηθοῦν καὶ αἱ πέτραι ἀκόμη. Ἡ μυσταγωγία, εἶπε, ἢ ὁποία ἐπιτελεῖται τὴν ὥραν αὐτὴν καὶ τὸ θέαμα τὸ ὁποῖον ἀντικρύζομεν ὅλοι μας, εἶναι ἢ πλεόν εὐγλωττος ἀπάντησις εἰς τοὺς «συγχρονισμένους» καὶ «πνευματικούς» χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι «στοιχοῦντες τῷ αἰῶνι τούτῳ» περιφρονοῦν καὶ προσπαθοῦν νὰ καταρρίψουν τὴν σημασίαν καὶ τὴν ἀξίαν τῆς μοναχικῆς ζωῆς καὶ τοῦ μοναχισμοῦ γενικώτερον. Ἰδοῦ, ἔχομεν ἐνώπιόν μας τοὺς κόπους καὶ τοὺς καρποὺς τῶν κόπων ἐνὸς ἐκλεκτοῦ τέκνου τῆς ἐρήμου. Ἡ ἐργασία τοῦ πατρὸς Ἱερωνύμου, μόνον ἀπὸ μοναχὸν καὶ ἀσκητὴν ἠδύνατο νὰ γίνῃ καὶ μόνον ἢ νηστεία, ἢ ἀσκησις, ἢ προσευχὴ καὶ γενικῶς ἢ μοναχικὴ ζωὴ ἦταν δυνατόν νὰ δώσουν εἰς αὐτὸν τὰ πλοῦσια ἐφόδια τοῦ ἀτομικοῦ του ἁγιασμοῦ καὶ τῆς ἀπαραιτήτου πνευματικῆς πείρας, διὰ νὰ ἐξασκήσῃ τὸ τεράστιον ἔργον πού ἐπετέλεσεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν χιλιάδων πνευματικῶν τέκνων του. Ἐν καταφανεῖ δὲ συγκινήσει ἀνέφερε τὰς προσωπικὰς του ἐντυπώσεις ἀπὸ τὰς τελευταίας ὥρας τοῦ Γέροντος, ὅτε ἀντίκρυσεν τὰς τελευταίας στιγμὰς ἐνὸς πράγματι ἁγίου καὶ ἤμουςεν ἀπὸ τὸ

στόμα του τὰ λόγια τοῦ Ἀπ. Παύλου, μετὰ τὰ ὁποῖα ἐξέφραξε τὴν διακατέχουσαν αὐτὸν ἐλπίδα: «Λογίζομαι, ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ, πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς» καὶ τὰ ὁποῖα ἐκράτησεν ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην.

Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ περιγράψῃ κανεὶς τὰ διαδραματισθέντα κατὰ τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν καὶ τὴν ἐκτὸς πάσης περιγραφῆς σκηνὴν τοῦ ἐνταφιασμοῦ τοῦ πατρὸς Ἱερωνύμου; Πῶς εἶναι δυνατόν, διὰ τῆς ἀψύχου ταύτης γραφῆς, νὰ παρουσιάσῃ κανεὶς καὶ νὰ ἀναπαραστήσῃ τὰ ρίγη τῆς συγκινήσεως καὶ τὸν μυριόστομον στεναγμὸν, τὸν ἐξερχόμενον ἀπὸ τὰ στήθη ὄλων, ὅταν ἀντικρύσαμεν συγκλονιζόμενοι τὸν πολὺν Ἅγιον Ὑδρας νὰ ἀποκαλύπτεται, νὰ κύπτῃ καὶ νὰ ἀσπάζεται τὴν χεῖρα τοῦ Γέροντος, ἐνῶ συγχρόνως τὴν κατέβρεχε μετὰ τὰ ἀφθόνως ρέοντα δάκρυά του; Εἶδα, ἰδίους ὄμμασι, γυναῖκα ἀπλοϊκὴν ἢ ἀγαλιάζουσαν, νὰ κρατῇ σφιγκτὰ καὶ νὰ ἀσπάζεται μετ' ἀπεριγράπτου τρυφερότητος καὶ πόνου τὰ πόδια του, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μετὰ δυσκολίας τὴν ἀπεσπάσαμεν.

Καὶ ὅταν, ψάλλοντες τοὺς εἰρμούς: «Βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν» κ.τ.λ. ἐξήλθομεν τοῦ Ναοῦ, μᾶλλον φερόμενοι ὑπὸ τοῦ πλήθους, παρὰ βαδίζοντες, καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὸν τάφον, ποῖος δύναται νὰ ἀναζωγραφῆσῃ τὸ ἀσύλληπτον θέαμα τοῦ τεραστίου πλήθους, τὸ ὁποῖον συναθεῖτο καὶ ἐκυμαίνοτο, ὡς ἄλλα κύματα τῆς θαλάσσης, πέριξ τοῦ νεοσκαφοῦς μνήματος καὶ ἐδόνει διὰ τῶν στεναγμῶν του τὴν ἡσυχον ἀτμόσφαιραν τοῦ ἀληθμονήτου ἐκείνου δειλινοῦ, ἐπάνω εἰς τὸν λόφον τῆς Ἀναλήψεως; Καὶ ὅταν τέλος, ὑπὸ τοὺς ἤχους τοῦ «Μακαρίζομέν σε, Θεοτόκε Παρθένε», τὸ χῶμα ἐκάλυπτε τὸ σεπτὸν σκῆνωμα τοῦ Ἁγίου Γέροντος, ὅλοι εἶχαμεν τὴν συναίσθησιν ὅτι τὴν ὥραν ἐκείνην ἔφευγε διὰ τὸν οὐρανὸν ἓνας πραγματικὸς καὶ ἀληθινὸς μοναχὸς καὶ ἐργάτης τοῦ Κυρίου, διὰ νὰ συναντήσῃ ἐκεῖ ὑψηλὰ τὸν πρῶτον χριστιανὸν ἀσκητὴν, τὸν ἐορτάζοντα Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα, κατὰ κόσμον, ἔφερεν ὁ ἀληθιμότητος πατὴρ Ἱερώνυμος.

Ἀλλὰ θὰ πρέπη νὰ σταματήσωμεν ἐδῶ, διότι εἰς τὰς ὀλίγας γραμμὰς ἐνὸς ἄρθρου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ σκιαγραφηθῇ, ἔστω καὶ ἀμυδρῶς, προσωπικότης, ὅπως ὁ πατὴρ Ἱερώνυμος. Πιστεύομεν ὅτι πολλὰ ἄρθρα, ἀλλὰ καὶ τόμος ὀλοκληρὸς θὰ πρέπη νὰ γραφοῦν διὰ νὰ ὀλοκληρωθῇ ἡ περιγραφή τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἁγίου ἀνδρός. Ἄς εἶναι διὰ τοῦτο τὰ ὀλίγα ταῦτα ἓνα ταπεινὸν καὶ εὐλαβικὸν μνημόσυνον, ποῦ προσφέρουν τὰ πνευματικὰ τέκνα εἰς τὸν ἀληθιμόνητον πνευματικὸν πατέρα. Ἄς

ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΑ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1957

Κυριακή 17 Φεβρουαρίου (΄Ασώτου)
(Α΄ Κορινθ. στ΄ 12-20)

«Δοξάσατε δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι
ὑμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι ἡμῶν» (στίχ. 20).
[Δοξάσατε, λοιπὸν, τὸν Θεὸ στὸ σῶμα σας
καὶ στὸ πνεῦμα σας]

Στάδιο πνευματικῶν ἀγώνων εἶναι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή, ποῦ ἀπὸ τὴν περασμένη Κυριακῇ, μὲ τὸ ἀνοιγμα τοῦ Τριωδίου, ἐτοιμοζόμεσθε νὰ διατρέξουμε.

Βρισκόμαστε τώρα στὰ ἀποδυτήρια αὐτοῦ τοῦ σταδίου, μέσα

εἶναι ἡ ἁγία ἀφορμὴ διὰ σκέψεις, αἰσθήματα καὶ ἀποφάσεις ἁγίας καὶ ὑψηλᾶς, διὰ τοὺς μοναχοὺς καὶ τοὺς κληρικούς μας, δι' ὅλους τοὺς πιστοὺς χριστιανούς, ἰδιαίτερος δὲ διὰ τοὺς νεαροὺς βλαστοὺς τῆς Ἐκκλησίας μας, ἐκείνους ποῦ διψοῦν τὰ μεγάλα καὶ ὑψηλά, ποῦ ποθοῦν τὴν ζωὴν τῆς ἀφιερώσεως εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν. Δι' ὅλους μας ἄς παραμένῃ σύμβολον καὶ ὁδηγὸς ἡ ἁγία μορφή τοῦ Γέροντος, ὁ ὁποῖος τώρα θὰ εὐρίσκεται ἀσφαλῶς μετὰξὺ ἐκείνων διὰ τοὺς ὁποίους ὁ ἡγαπημένος Μαθητῆς ἔγραψε τοὺς οὐρανίους τούτους λόγους:

«Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἄρνιον ἐστηκὸς ἐπὶ τὸ ὕρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα, ὡς κιθαρῶδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. Καὶ ἄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἡγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. «Ὁ ὅτι οἱ εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γὰρ εἰσίν. Ὁ ὅτι οἱ εἰσιν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἄρνιῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. Ὁ ὅτι ἡγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἄρνιῳ· καὶ οὐχ εὐρέθη ψεῦδος ἐν τῷ στόματι αὐτῶν· ἄμωμοι γὰρ εἰσίν». (Ἀποκαλ. ιδ' 1-5).

8 Ἰανουαρίου 1957.

Ἄρχιμ. ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΠΟΥΛΟΥΠΑΤΗΣ

στά όποια ή 'Εκκλησία, σάν καλή προπονήτρια, έτοιμάζει τά τέκνα της γιά τόν άγώνα τών άρετών. Μέ τά ευαγγελικά κι' άποστολικά αναγνώσματα και μέ τά έξαισια και κατανυκτικά τροπάρια τών Κυριακών αυτών, πού προηγούνται τής 'Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής, ή 'Εκκλησία άπαλλάσσει τις ψυχές άπό τά μαλθακά ρούχα τής πνευματικής ραθυμίας, τις άλείφει μέ τό λάδι τής ανανήψεως και τις καθοδηγεϊ στό πώς πρέπει νά άθλήσουν.

Τρία είναι τά έφόδια, πού παίρνομε γιά τόν άγώνα τής 'Αγίας Τεσσαρακοστής. Τήν περασμένη Κυριακή, πού διαβάστηκε ή παραβολή τού Τελώνη και τού Φαρισαίου, μάς δόθηκε τό μάθημα τής ταπεινοφροσύνης. 'Η συναίσθησις, πού πρέπει νά έχουμε γιά τήν άμαρτωλότητά μας, είναι ή άφετηρία τής αγιότητος. Σήμερα, μέ τήν παραβολή τού 'Ασώτου, διδαχθήκαμε, πώς αυτή τή συναίσθησις πρέπει νά τήν κάνουμε πράξι. Νά μή μείνη μιá καλή διάθεσις, αλλά νά μεταφρασθῆ σέ έμπρακτη μετάνοια. 'Ο 'Ασωτος σηκώθηκε και πήγε στόν Πατέρα του. Δέν περιορίστηκε μονάχα στό νά λυπηθῆ γιά τό κατάντημά του. Κι' ή έρχόμενη Κυριακή μάς δίνει τό τρίτο μεγάλο έφόδιο, διδάσκοντάς μας τήν αγάπη, μέ τήν προειδοποίησι πώς τήν ήμέρα τής Κρίσεως ό Κύριος δέν θά μάς ζητήσῃ άλλο άπολογισμό παρά πόσο τόν αγαπήσαμε αγαπώντας τους άδελφούς μας.

Μ' αυτά τά τρία έφόδια, τήν ταπεινώσι, τή μετάνοια και τήν αγάπη, θ' άξιωθούμε νά τρέξομε στό στάδιο τών άρετών, πού είναι ή 'Αγία και Μεγάλη Τεσσαρακοστή. Και θά τό διανύσουμε ακολουθώντας τις συμβουλές, πού δίνει τό Ευαγγέλιο τής Τετάρτης και τελευταίας άπ' αυτές τις Κυριακές.

Ποιός είναι ό σκοπός αυτού τού άγώνος, αυτής τής συγκομιδής άρετών; Μάς τό λέγει άπό σήμερα, ανυπόμονα, τό "Αγιο Πνεύμα. Και μάς τό λέγει μέ τήν προτροπή τού Παύλου, πού άκούσαμε στό άποστολικό ανάγνωσμα: «Δοξάστε τόν Θεό στό πνεύμα σας και στό σώμα σας».

'Η προτροπή αυτή είναι ένα βέλος, πού άφήνει άπό τό καλά τενωμένο τόξο τής διδασκαλίας του ό θεϊός Παύλος, έχοντας γιά στόχο τό κέντρο τής ψυχῆς τού καθενός μας.

Τό σώμα μας μέ τήν νηστεία, τό πνεύμα μας μέ τήν προσευχή, κατά τή διάρκεια τής 'Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής, πού είναι ή κατ' έξοχήν περίοδος τής ανανεώσεως, ή πνευματική άνοιξις τού χρόνου, θά γίνουν και τά δυό αίτια νά δοξασθῆ ό Θεός και νά καταισχυνηθῆ ό Διάβολος.

Τό σώμα και τό πνεύμα μας ανήκουν στόν Θεό, φώναξε σήμερα ό Παύλος. Είναι δικό του κτήμα, κάτοπτρο τής δόξης του.

Παρατῶντας τὴν ἁμαρτία, ἀγωνιζόμενοι γιὰ τὴν ἀρετή, θὰ δοξάσετε τὸν Θεὸ στὸ σῶμα σας καὶ στὸ πνεῦμα σας.

Ἄς μείνη, ἀδελφοί μου, στὸ κέντρο τῆς ψυχῆς ὅλων σας, ἡ προτροπὴ αὐτῆ τοῦ Παύλου: «Δοξάστε τὸν Θεὸ στὸ πνεῦμα σας καὶ στὸ σῶμα σας. Ἄς μείνη αὐτὸ τὸ βέλος καρφωμένο ἐκεῖ γιὰ πάντα, γιὰ ὅλη σας τὴ ζωὴ.

Γιατί, ἀλήθεια, ὅλη ἡ ζωὴ τοῦ Χριστιανοῦ, δὲν εἶναι παρὰ μιὰ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ, μιὰ περίοδος ἀδιάκοπης προσπάθειας, μέσα σὲ προσευχὴ καὶ δάκρυα, γιὰ νὰ διανυθῆ ὁ δρόμος τοῦ θεοῦ θελήματος καὶ νὰ δοξασθῆ ἔτσι ὁ Θεὸς στὸ σῶμα μας καὶ στὸ πνεῦμα μας.

Ὁ Θεός, ποὺ πέρασε πρῶτος ἀπ' αὐτὸ τὸ στάδιο, ποὺ τὸ διήνυσε σὰν ἄνθρωπος, κι' ἀξιώνει τοὺς ἀγαπημένους του νὰ τὸ διατρέχουν κι' αὐτοί, πατῶντας πάνω στὰ δικά του ζωηφόρα κι' αἰώνια ἀχνάρια.

Κυριακὴ 24 Φεβρουαρίου (Τιμ. Προδρόμου) (Β' Κορινθ. δ' 6-15)

«...πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (στίχ. 6)

[...ἔτσι ποὺ φωτισθήκαμε γιὰ νὰ γνωρίσουμε τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ].

Τὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα, ποὺ διαβάστηκε σήμερα, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, δὲν εἶναι τῆς Κυριακῆς αὐτῆς. Ἀνήκει στὴ μνήμη τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ Προδρόμου, ποὺ σήμερα συνέπεσε νὰ γιορτάζεται ἡ εὔρεσις τῆς τιμίας του κεφαλῆς.

Ἡ Ἐκκλησία, γιὰ τοὺς μεγάλους τῆς ἀγίας, σὰν μητέρα ποὺ δὲν χάνει εὐκαιρία νὰ παινευτῆ γιὰ τὰ πανένδοξα παιδιὰ τῆς, δὲν ἀρκεῖται σὲ μιὰ μέρα τοῦ χρόνου γιὰ νὰ τελέσῃ τὴ μνήμη τους. Ἐχει καθιερώσει καὶ μερικὲς ἄλλες μέρες, γιὰ νὰ τοὺς τιμᾷ, φέρνοντας στὴ μνήμη μας κάποιο γεγονός ἰδιαίτερης ἀξίας ἀπὸ τὸν βίον τους ἢ πάντως σχετικὸ μ' αὐτούς.

Ἔτσι, λοιπόν, αὐτῆ τῆς μέρας θυμάται καὶ τιμᾷ τὸ γεγονός τῆς θαυμαστῆς εὔρεσεως τῆς κεφαλῆς ἐκείνου, ποὺ στάθηκε ὁ πρόδρομος τοῦ Κυρίου, ὁ τελευταῖος ἀπὸ τοὺς προφῆτες κι' ὁ πρῶτος ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους.

Τὸ ἀνάγνωσμα, ποὺ διαλέχθηκε γιὰ τὴν ἑορτὴ αὐτῆ, παρμένο ἀπὸ τὴν β' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴ τοῦ Παύλου, εἶναι ἰδιαίτερα ταιριαστὸ γιὰ τὸν Τίμιο Πρόδρομο. Μιλᾷ γιὰ τὸ τί τράβηξαν γιὰ χάρι τοῦ Χριστοῦ οἱ ἀπόστολοι, ποὺ πέρασαν ἀπὸ κάθε λογῆς θλίψι γιὰ τὸν ἀγαπημένο τους Κύριο. Καὶ πρῶτος,

πού τὸ κήρυγμα γιὰ τὸν Σωτῆρα, τὸ πλήρωσε μὲ τὶς μεγάλες αὐτὲς θλίψεις, στάθηκε ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος, πού στὸ τέλος ἀποκεφαλίσθηκε ἀπὸ τὸν Ἡρώδη.

Ἄλλὰ ἐκεῖνο, πού θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ αὐτὴ τῆ λίγη ὥρα, πού ἔχομε στὴ διάθεσί μας, εἶναι κάτι ἄλλο, ἀδελφοί μου. Εἶναι ἴσως τὸ πιὸ σπουδαῖο ἀπ' ὅσα ἔχει κανεὶς νὰ θαυμάσῃ στὸν βίον τοῦ Προδρόμου.

Λέγει σήμερα ὁ Παῦλος: «Φωτισθήκαμε καὶ γνώρισαμε τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ». Λοιπόν, ὁ Ἰωάννης δὲν ἔκαμε τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ ἀφήσῃ τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ στὸ φῶς τῆς δόξας του. Κι' ὁ ἴδιος διάλεξε τὸ σκοτάδι, τὴν ἀφάνεια.

Προμήνυσε τὸν Ἰησοῦ ἀφότου ἦταν ἀκόμη μέσα στὰ σπλάγχχνα τῆς μητέρας του τῆς Ἐλισσάβετ. Ὅταν ἦλθε ἡ Παρθένος Μαρία νὰ τοὺς ἐπισκεφθῇ λίγο μετὰ τὸν Εὐαγγελισμό—γράφει ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς—«ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ» τῆς Ἐλισσάβετ καὶ μ' ἐκεῖνο τὸ σκίρτημα ὁ Ἰωάννης ἔδειξε πὼς ἡ Μαρία ἦταν ἡ πύλη, ἀπ' ὅπου θὰ περνοῦσε στὸν κόσμον ὁ Σωτῆρ.

Κατόπιν ὁ Ἰωάννης βγῆκε στὸν κόσμον, ἀλλὰ ὁ κόσμος ἦταν γι' αὐτὸν τὸν ἴδιον σκοτεινὸς ὅπως καὶ τὰ μητρικὰ σπλάγχχνα, ἀπ' ὅπου πρωτοανήγγειλε τὸν ἐρχομὸ τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸ θαυμαστὸ ἐκεῖνο σκίρτημα. Γιατὶ οἱ ἄνθρωποι βρισκόνταν μέσα στὴν ἀπιστία καὶ τὴν ἀγνοία καὶ δὲν εἶχαν ἀνοιχτὰ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς γιὰ νὰ δοῦν τὸν Ἀναμενόμενο.

Ἔτσι τὸ κήρυγμα τοῦ Βαπτιστοῦ ἤρθε σὰν ἀστραπὴ μέσα σ' ἐκεῖνη τὴ ζοφερὴ νύχτα τῶν ψυχῶν.

Ὁ Ἰωάννης ὅμως, ἔζησε κι' ἐκήρυξε καὶ μέσα σ' ἓνα δεύτερο σκοτάδι, πού ὁ ἴδιος τὸ θέλησε καὶ τὸ τυλίχτηκε. Σκοτάδι ὀλόττελα διαφορετικὸ ἀπὸ τὸ πρῶτο. Γιατὶ τὸ δεύτερ' αὐτὸ σκοτάδι δὲν προερχόταν ἀπὸ τὴν ἀγνοία τοῦ κόσμου, ἀλλὰ ἀπὸ τὴ μεγάλη ταπεινοφροσύνη τοῦ Ἰωάννου.

Ὅταν ἔδειξε τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ στὰ πλήθη, εἶπε γιὰ τὸν ἑαυτό του: «Δὲν εἶμαι ἀξίος οὔτε νὰ σκύβω νὰ λύσω τὰ λουριά τῶν ὑποδημάτων του. Ἐκεῖνος θὰ μεγαλώνη μπροστὰ στὰ μάτια σας κι' ἐγὼ ὀλοένα θὰ μικραίνω».

Μὴ κυττᾶτε ἐμένα, ἔλεγε στοὺς ὄχλους. Δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ Χριστός. Δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης, ἀλλὰ ὁ αὐγερινὸς πού προαγγέλλει τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου. Καὶ τώρα, πού ἐκεῖνος ἀνέτειλε, ἐγὼ θὰ σβύσω.

Δὲν εἶμαι οὔτε καν δούλος τοῦ Θεοῦ. Δὲν ἀξίζω οὔτε αὐτὸ τὸ ἐπίθετο. Ὁ δούλος εἶναι πολὺ χαμηλά, βέβαια, σὲ σχέσι μὲ

τὸν κύριό του. Ὁ κύριος εἶναι ὀρθὸς κι' ὁ δοῦλος σκύβει καὶ τοῦ λύνει τὰ ὑποδήματα. Ἀλλὰ ὅσο σκυμένος κι' ἂν εἶναι ὁ δοῦλος, πάντως ἔχει κι' αὐτὸς κάποιο ὕψος πάνω ἀπὸ τὴ γῆ, ποὺ πατάνε τὰ πόδια τοῦ ἀφέντη του, τὰ πόδια ποὺ ἐγγίζει μὲ τὰ ὑπερηφανικά του χέρια. Ἐγώ, ὅμως, εἶμαι κάτω κι' ἀπὸ ἓνα δοῦλο. Δὲν ἔχω δικαίωμα νὰ ὑψωθῶ οὔτε μιὰ σπιθαμὴ πάνω ἀπὸ τὸ χῶμα, νὰ φέρω τὸ μέτωπό μου στὸ ὕψος τῶν ἀστραγάλων τοῦ Κυρίου μου. Ἀλλὰ εἶμαι ἓνα μὲ τὸ χῶμα, ἰσοπεδώνομαι τέλεια μ' αὐτό.

Σᾶς ἔκανα κάποια ἐντύπωση μὲ τὸ προκαταρκτικὸ κήρυγμά μου. Σᾶς θάμπωσα καὶ σᾶς συγκλόνησα μὲ τ' ἀστραπόβροντα τῆς διδαχῆς μου. Ἀλλὰ τώρα, ποὺ Ἐκεῖνος εἶναι ἀνάμεσα σ' ας, ἐγὼ παύω νὰ εἶμαι ὀρατός. Ἐκεῖνος ἀνέτειλε, ἐγὼ ἔσβυσα.

Αὐτὴ τὴ βαθεῖα ταπεινῶσι τοῦ Ἰωάννου ὁ Κύριος τὴν ἀναποδογύρισε σὲ δόξα. Εἶπε: «Οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ [Δὲν γεννήθηκε μεγαλύτερος ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν Ἰωάννη]».

Καὶ πραγματικά. Ποιὸς ἔχει τὸ ἀνάστημα τοῦ Προδρόμου; Ποιὸς στέκεται τόσο ψηλὰ ὅσον αὐτὸς ὁ γίγας τῆς ταπεινοφροσύνης;

Στὴν ἁγιογραφία τῆς Ἐκκλησίας μας εἰκονίζεται στὸ πλάϊ τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν Παναγία στὸ ἄλλο πλάϊ, μόνος συγκάθεδρος μ' ἐκείνη ποὺ εἶναι (ὕψηλότερα τῶν οὐρανῶν).

Δὲν τὸ χρωστᾷ αὐτὸ μονάχα στὸ ἔργο του, μὲ τὸ ὁποῖο σὰν μὲ σκαπάνη ἀνοίξε «τὴν ὁδὸν τοῦ Λόγου» στὶς πετρωμένες καρδιές τῶν ἀνθρώπων καὶ «ἐποίησεν αὐτὴν εὐθεῖαν». Τὸ χρωστᾷ πρὸ παντὸς στὴ βαθεῖα σὰν ἄβυσσο ταπεινοφροσύνη του, ποὺ ἦταν ὁ καλύτερος τάπητς γιὰ τὴν ὑποδοχὴ τοῦ Βασιλέως Χριστοῦ στὸν κόσμο.

Ἔτσι ὁ Ἰωάννης μένει γιὰ ὅλους μας τὸ ἀπαράμιλλο πρότυπο γιὰ τὸ πῶς πρέπει νὰ ταπεινοφρονοῦμε. Πῶς; Κρατῶντας τὸν ἑαυτὸ μας στὴν ἀφάνεια κι' ἀφήνοντας τὸν Ἰησοῦ νὰ λάμπη καὶ νὰ δοξάζεται. Γιατὶ «στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως εἶπε σήμερα ὁ Παῦλος—, εἶναι ὅλο τὸ φῶς τῆς θείας δόξας».

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

«Ἐκ γῆς ἀνατείλασα ἡ τοῦ Προδρόμου κεφαλή, ἀκτίνες ἀφίησι τῆς ἀφθαρσίας πιστοῖς τῶν ἰάσεων, ἄνωθεν συναθροίζει τὴν πληθὸν τῶν ἀγγέλων, κάτωθεν συγκαλεῖται τῶν ἀνθρώπων τὰ γένη, ὁμόφωνον ἀναπέμψαι δόξαν Χριστῷ τῷ Θεῷ».

(^εΗχος δ').

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Μετὰ συνεργασίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Δωροθέου μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν κ. Θηβαίου ἀπεφασίσθη ἔπως εἰς τὸ καταρτιζόμενον νομοσχέδιον «Περὶ Συνεταιρισμοῦ Στεγάσεως Δημοσίων Ὑπαλλήλων» περιληφθῆ διάταξις, δι' ἧς θὰ μετέχουν τοῦ ἐν λόγῳ Συνεταιρισμοῦ καὶ οἱ Ἱερεῖς, ἀπολαύοντες καὶ αὐτοὶ τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ Νομοσχεδίου διὰ τοὺς Δημοσίους Ὑπαλλήλους εὐεργετημάτων (χορηγήσεως δανείων αὐτοστεγάσεως κλπ.).

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τοῦ Δ. Σ. τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. τῆς 14ης Ἰανουαρίου, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει δημοσιευθεισῶν συντάξεων, ἀπενεμήθησαν ἐπίσης τοιαῦται καὶ εἰς τοὺς ἐξῆς:

Λόγῳ ἀναπηρίας εἰς τοὺς: 1) Πρεσβύτερον Εὐστράτιον Βαλαμίδην τοῦ Θεοδώρου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Ἰωάννου Προδρόμου Κουβουκλίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σερρών καὶ Νιγρίτης, ἐκ δρχ. 639 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 1956.

2) Πρεσβύτερον Θεόδωρον Ὀμηρίδην τοῦ Ἰωάννου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ Κοιμ. Θεοτόκου Λευκοθέας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νευροκοπίου καὶ Ζιγνῶν, ἐκ δρχ. 611 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου 1956.

3) Πρεσβύτερον Γεώργιον Ἀγγελῆν τοῦ Δημητρίου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Φλώρου, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, ἐκ δρχ. 611 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Σ)βρίου 1956.

4) Πρεσβύτερον Ἐμμανουὴλ Νικηφοράκην τοῦ Γεωργίου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ Κοιμῆς Θεοτόκου Μεσολῶν, τῆς Ἱ. Ἐπισκοπῆς Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου, ἐκ δρχ. 668 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Σ)βρίου 1956.

5) Πρεσβύτερον Ἐμμανουὴλ Πατελᾶρον τοῦ Σταματίου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Γεωργίου Ἀξοῦ, τῆς Ἱ. Ἐπισκοπῆς Ρεθύμνης καὶ Ἀύλοποτάμου, ἐκ δρχ. 653 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου 1956.

Λόγῳ προώρου θανάτου εἰς τὰς: 1) Πρεσβυτέραν Ῥουμπάναν, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 22)10)56 πρεσβυτέρου Ἀριστοτέλους Παπαδοπούλου τοῦ Ἀνδρέου, τέως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ Κοιμ. Θεοτόκου Καρυᾶς, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἡλείας, τὴν ἀγαμον θυγατέρα αὐτοῦ Κατίναν καὶ τὸν ἀνήλικον υἱὸν τοῦ Ἀπόστολον, ἐκ δρχ. 590 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ν)βρίου 1956.

2) Πρεσβυτέραν Σοφίαν, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 15)11)56 πρεσβυτέρου Ἰωάννου Χασιώτου τοῦ Διονυσίου, τέως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας τοῦ

Ἰ. Ναοῦ Ἀγ. Ἰωάννου Μαρκοπούλου, Ἰ. Μητροπόλεως Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος, καὶ τὰς ἀγάμους θυγατέρας αὐτοῦ Ἑλένην, Εὐαγγελίαν καὶ Μαρίαν, ἐκ δρχ. 455 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 16ης Ν)βρίου 1956.

3) Πρεσβυτέραν Εὐγενίαν, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 25)10)56 πρεσβυτέρου Γεωργίου Σεβαστοῦ τοῦ Νικολάου, τέως ἐφημερίου τοῦ Ἰ. Ναοῦ Ἀγίας Βαρβάρας Παμφίλων, Ἰ. Μητροπόλεως Μυτιλήνης, ἐκ δρχ. 449 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ν)βρίου 1956.

4) Πρεσβυτέραν Πλουμοῦ, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 24)10)56 πρεσβυτέρου Νικολάου Ζούρου τοῦ Ἀντωνίου, τέως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας τοῦ Ἰ. Ναοῦ Ἀγίας Μαρίνης Μυρμηγκίου, τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Χίου, ἐκ δρχ. 421 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ν)βρίου 1956.

5) Πρεσβυτέραν Ῥοδόπην, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 27)6)56 πρεσβυτέρου Ἰωάννου Καλογήρου τοῦ Ἐμμανουήλ τέως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας τοῦ Ἰ. Ναοῦ Εἰσοδ. Θεοτόκου Καρλόβασι, τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἰκαρίας καὶ τὴν ἄγαμον θυγατέρα αὐτοῦ Κονδύλω, ἐκ δρχ. 491 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1956.

Ῥωσάυτως κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν ἀπενεμήθησαν αἱ κάτωθι συντάξεις:

Ι. Λόγῳ γήρατος εἰς τοὺς: 1) Πρεσβύτερον Ἀθανάσιον Βασιλειάδην τοῦ Βασιλείου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Καλύβης, Ἰ. Μ. Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος, ἐκ δρχ. 611 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου 1956. 2) Πρεσβύτερον Ἰωάννην Παπαδημητρίου τοῦ Δημητρίου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Ροδίτσα, Ἰ. Μ. Φθιώτιδος ἐκ δρχ. 668 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1957.

II. Λόγῳ πολυετοῦς ὑπηρεσίας εἰς τοὺς: 1) Πρεσβύτερον Χαρίσιον Καλημέρη τοῦ Ἀθανασίου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Ἀγίας Παρασκευῆς, Ἰ. Μ. Σερβίων καὶ Κοζάνης ἐκ δρχ. 611 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 1956.

III. Λόγῳ ἀναπηρίας εἰς τοὺς: 1) Εὐστάθιον Καραγιάννη τοῦ Δημητρίου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Ἀγίας Ἀννης, Ἰ. Μ. Χαλκίδος, ἐκ δρχ. 668 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου 1956.

IV. Λόγῳ προώρου θανάτου εἰς τοὺς: 1) Πρεσβυτέραν Χρυσῆν χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 18-9-56 πρεσβυτέρου Κων/νου Παυλίδου τοῦ Μόσχου, τέως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Λάδη, Ἰ. Μ. Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος ἐκ δρχ. 460 μηνιαίως ἀπὸ 11ης Σ)βρίου 1956.

2) Πρεσβυτέραν Μαρίαν χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 20 Νοεμβρίου 1956 πρεσβυτέρου Σπυρίδωνος Παπακωνσταντίνου ἢ Σχινᾶ τοῦ Κωνσταντίνου, τέως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Φύχτια Ἰ. Μ. Ἀργολίδος, ἐκ δρχ. 472 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 1956.

3) Εἰς τὰς ὀρφανὰς καὶ ἀγάμους θυγατέρας Ἀγγελικὴν καὶ Γλαφυρίαν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 7-12-56 πρεσβυτέρου Στυλιανοῦ Μεταξᾶ τοῦ Κων/νου, τέως ἐφημερίου τοῦ Ἰ. Ναοῦ Ἀγ. Νικολάου-Καλλιθέας, Ἰ.

Ἄρχ/πῆς Ἀθηνῶν, ἐκ δρχ. 511 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 8ης Δ/βρίου 1956.

Μετεβιβάσθησαν αἱ συντάξεις; 1) Τῆς ἀποβιωσάσης τὴν 25-11-56 πρεσβυτέρας Πολυξένης Βασ. Παπάζογλου, εἰς τὴν ἄγαμον θυγατέρα τῆς Ἀρσινόῃ Βασ. Παπάζογλου, ἀπὸ 1ης Δ/βρίου 1956 καὶ ἐκ δρχ. 385 μηνιαίως.

2) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 17-12-56 συναξιούχου πρεσβυτέρου Χρήστου Κων/νου Βάγια, εἰς τὴν πρεσβυτέραν αὐτοῦ Ἀναστασίαν, ἀπὸ 1ης Δ/βρίου 1956 καὶ ἐκ δρχ. 449 μηνιαίως.

3) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 15-12-56 συν/χου πρεσβυτέρου Δημ. Χρήστου Βακουφτσῆ, εἰς τὴν ἄγαμον θυγατέραν του Στυλιανῆν, ἀπὸ 16 Δεκεμβρίου 1956 καὶ ἐκ δρχ. 428 μηνιαίως.

4) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 14-11-56 συν/χου πρεσβυτέρου Ἀθανασ. Βαρακλιώτου, εἰς τὴν πρεσβυτέραν αὐτοῦ Ἀμαλίαν καὶ εἰς τὰς ἀγάμους θυγατέρας του Μαρίαν, Βάϊαν, ἀπὸ 1ης Δ/βρίου 1956 καὶ ἐκ δρχ. 410 μηνιαίως.

5) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 30-12-56 συν/χου πρεσβυτέρου Ἀλεξίου Παπαδημητρίου τοῦ Ἀνδρέου, εἰς τὴν πρεσβυτέραν αὐτοῦ Μαρίαν καὶ τὴν ἄγαμον θυγατέρα τῆς Σταυρούλαν, ἀπὸ 1-1-1956 ἐκ δρχ. 459 μηνιαίως.

6) Πρεσβυτέραν Βασιλικὴν χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 22)10)56 πρεσβυτέρου Παπασπυροπούλου Γεωργίου τοῦ Δημητρίου, τέως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Βαρβάρας Λάλουκα Ἀργους τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀργολίδος, τὰς ἀγάμους θυγατέρας αὐτοῦ Παναγούλαν, Ἀσπασίαν καὶ Εὐγενίαν καὶ τὸν ἀνήλικον υἱόν του Δημήτριον, ἐκ δρχ. 551 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 23ης Ὀκτωβρίου 1956.

7) Πρεσβυτέραν Ἑλένην, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 28)1)56 πρεσβυτέρου Κωνσταντίνου Ριζᾶ τοῦ Βασιλείου, τέως ἐφημερίου τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Βαρβάρας Πατησίων Ἀθηνῶν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τὴν ἄγαμον αὐτοῦ θυγατέρα Αἰκατερίνην, ἐκ δρχ. 722 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 29ης Ἰανουαρίου 1956.

8) Τῆς ἀποβιωσάσης τὴν 30)11)56 συν/χου πρεσβυτέρας Ἑλένης Ἀθανασίου Λαμπρακοπούλου, εἰς τὴν ἐν διαζεύξει καὶ ἄγαμον εἰσέτι διατελοῦσαν θυγατέρα αὐτῆς Χαρίκλειαν ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 1956 καὶ ἐκ δρχ. 440 μηνιαίως.

9) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 1)11)56 συν/χου πρεσβυτέρου Ἰωάννου Νικολάου Πετράκη, εἰς τὴν πρεσβυτέραν αὐτοῦ Ἐλισάβετ ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 1956 καὶ ἐκ δρχ. 411 μηνιαίως.

10) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 16)11)56 συν/χου πρεσβυτέρου Γεωργίου Ἰωάννου Νώτη, εἰς τὴν πρεσβυτέραν αὐτοῦ Χρυσούλαν ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 1956 καὶ ἐκ δρχ. 442 μηνιαίως.

11) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 6)10)56 συν/χου πρεσβυτέρου Προκοπίου Γεωργίου Οἰκονομοπούλου εἰς τὴν πρεσβυτέραν αὐτοῦ Χρυσανγῆν Προκο-

πίου Οικονομοπούλου, από 7ης Ὀκτωβρίου 1956 καὶ ἐκ δρχ. 476 μηνιαίως.

Ἐχορηγήθησαν ἐφ' ἅπαξ βοηθήματα: Εἰς τοὺς καταστάνας συνταξιούχους: 1) Ἀλέξιον Ῥηγόπουλον δρχ. 3.070. 2) Νικόλαον Καραπαπαδάκην δρχ. 2.960. 3) Ἀδριανὸν Δελγιάννην δρχ. 3.070. 4) Θεμιστοκλῆν Παπαδόπουλον δρχ. 2.960. 5) Σάββαν Κατσαρὸν δρχ. 2.960. 6) Σωτήριον Πανουτσόπουλον δρχ. 3.070. 7) Ἰωάννην Τσεκερίδην δρχ. 3.170. 8) Ἐμμανουὴλ Κυριακάκην δρχ. 3.150. 9) Θεόδωρον Ὀμηρίδην δρχ. 3.170. 10) Γεώργιον Ἀγγελῆν δρχ. 3.150. 11) Ἐμμανουὴλ Νικηφοράκην δρχ. 3.150. 12) Ἐμμανουὴλ Πατελάρον δρχ. 3.170. 13) Ρουμπῖναν Παπαδοπούλου, ἄγαμον θυγατέρα τῆς Κατίνας καὶ ἀνήλικον υἱὸν τῆς Ἀπόστολον δρχ. 3.170. 14) Σοφίαν Χασιώτου καὶ ἀγάμους θυγατέρας τῆς Ἐλένης, Εὐαγγελίαν καὶ Μαρίαν δρχ. 2.415. 15) Εὐγενίαν Σεβαστοῦ δρχ. 2.960. 16) Πλουμοῦ Ζούρου δρχ. 2.455. 17) Ῥοδόπην Καλογήρου καὶ ἄγαμον θυγατέρα τῆς Κονδύλω δρχ. 3.130. 18) Βασιλικὴν Παπαστυροπούλου, τὰς ἀγάμους θυγατέρας τῆς Παναγούλαν, Ἀσπασίαν, Εὐγενίαν καὶ ἀνήλικον υἱὸν τῆς Δημήτριον δρχ. 2.685. 19) Ἐλένην Ριζῶν καὶ τὴν ἄγαμον θυγατέρα τῆς Αἰκατερίνην δρχ. 3.667. 20) Εὐστράτιον Βαλσαμίδην δρχ. 2.950.

Ἐχορηγήθησαν ἐπίσης ἐφ' ἅπαξ βοηθήματα εἰς τοὺς: 1) Ἀθανάσιον Β. Βασιλειάδην δρχ. 3.070. 2) Ἰωάννην Δ. Παπαδημητρίου δρχ. 3.070. 3) Χαρίσιον Ἀθαν. Καλημέρην δρχ. 3.180. 4) Εὐστάθιον Δ. Καπαζιάννην δρχ. 3.160. 5) Πρεσβυτέραν Χρυσῆν Κ. Παυλίδην δρχ. 3.140. 6) Πρεσβυτέραν Μαρίαν Σπ. Παπακωνσταντίνου ἢ Σχινῶ δρχ. 3.180. 7) Ὀρφανὰς Ἀγγελικὴν καὶ Γλαφυρίαν Στυλ. Μεταξῶ δρχ. 3.070.

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Αἶδσο. Φιλ. Δεστεμπασιδην, Ἐλευθεροχώριον, Χέρισον, Κιλκισίου. Εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ὀφείλετε δι' ἀσφάλιστρα παλαιῶν μηνῶν δραχμὰς 3549. Ὄφείλετε ἐπίσης τὰς κρατήσεις ἐκ τοῦ ἐπιδόματος πολυτετοῦς ὑπηρεσίας ἀνερχομένης εἰς 600 δραχμὰς. Δύνασθε νὰ ἐξοφλήσετε τὴν ὀφειλὴν σας διὰ μηνιαίων δόσεων. Πρὸς τοῦτο καθ' ἕκαστον μῆνα δέον ὅπως στέλλετε πρὸς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ποσὸν 200-300 δραχμῶν, σημειοῦντες ἐπὶ τῆς ἐπιταγῆς ὅτι πρόκειται περὶ ἐξοφλήσεως ὀφειλομένων ἀσφαλιστρῶν. Προηγουμένη αἰτήσις σας πρὸς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. δὲν εἶναι ἀπαραίτητος. Ἡ ἀποστολὴ τῶν χρημάτων δύναται νὰ γίνῃ ἄνευ προδικασίας τινός. — Αἶδσο. Δημήτριον Παπακώσταν, Μεγαλόχαρην Ἀρτης. Ἐξερχόμενος τῆς ὑπηρεσίας θὰ λάβετε σύνταξιν περὶ τὰς 697 δραχμὰς μηνιαίως. Ἐφ' ἅπαξ θὰ λάβετε περὶ τὰς 3.200 δραχμὰς. Εἰς τὴν ὑπηρεσίαν δύνασθε νὰ παραμείνετε καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 75ου ἔτους τῆς ἡλικίας σας, ἐφ' ὅσον ἐγκρίνη τοῦτο ὁ Μητροπολίτης σας. Πάντως ἢ ἐπὶ πλέον παραμονὴ σας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν δὲν θὰ σᾶς ὠφελήσῃ συνταξιοδοτικῶς. — Αἶδσο. Ἰωάννην Τσίποταν, Κρόκιον Ἀλμυροῦ. Ἐὰν βεβαιωθῇ ἢ πάθησις σας καὶ ἐφ' ὅσον, ὡς γράφετε,

ἔχετε 25 ἔτη συντάξιμα θὰ λάβετε σύνταξιν περὶ τὰς 589 δραχμὰς καὶ ἐφ' ἅπαξ περὶ τὰς 3.000 δραχμὰς. Διὰ τὰς εὐχὰς σας εὐχαριστοῦμεν. — Πανσο. Ἀρχιμανδρίτην Γερμανὸν Ἀνδρικόπουλον, Στόμιον Κορινθίας. Τὸ περιοδικὸν θὰ τὸ λαμβάνετε εἰς τὴν νέαν σας διεύθυνσιν. Διὰ τὴν ἀπαντήσωμεν εἰς τὴν ἐρώτησίν σας εἶναι ἀνάγκη νὰ μᾶς γράψετε εἰς ποίας ἐνορίας ὑπηρετεῖσθε ὡς ἐφημέριος καὶ κατὰ ποτὰ χρονικὰ διαστήματα. Ἐὰν δύνασθε, λάβετε περὶ τούτου πιστοποιητικὸν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως σας καὶ ἀποστείλατέ το διὰ τὴν νὰ τὸ καταθέσωμεν παρὰ τῷ Τ.Α.Κ.Ε. — Αἶδεσ. «Ε. Π.». Ἐχομεν καὶ ἄλλοτε γράψει ὅτι εἰς ἀνωνύμους ἐπιστολάς δὲν ἀπαντῶμεν. Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴ γράψετε τὸ ὄνομά σας. Ἐπειτα προκειμένου περὶ τῆς ὑποθέσεως πρὸς μᾶς γράψετε, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ γνωρίζωμεν τὸ ὄνοματεπώνυμον καὶ τὴν Μητρόπολιν εἰς τὴν ὁποίαν ὑπηρετεῖτε, διὰ τὴν νὰ λάβωμεν τὰς πληροφορίας τὰς ὁποίας θέλετε ἀπὸ τὸ Τ.Α.Κ.Ε. Θὰ ἀναμείνωμεν λοιπὸν νέαν ἐπιστολὴν σας. Δύνασθε νὰ χρησιμοποιήσετε ψευδώνυμον διὰ τὴν ἀπὸ τὰς στήλας τοῦ περιοδικοῦ ἀπάντησιν, ἐφ' ὅσον ὁμως ἀναγράφεται εἰς τὴν ἐπιστολὴν τὸ ὄνοματεπώνυμόν σας. — Αἶδεσ. Δημήτριον Μπούραν, Ἄρεια Ναυπλίου. Σχετικῶς μὲ τὴν ἀναγνώρισιν καὶ ἐξαγορὰν τῶν ἐτῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ πρόκειται ἐντὸς τῶν ἡμερῶν νὰ ἀποφανθῇ ὁ νομικὸς σύμβουλος τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. Θὰ ἀναμείνωμεν τὴν ἀπάντησίν του, ὅποτε καὶ θὰ δυνηθῶμεν νὰ σᾶς γράψωμεν λεπτομερῶς ἐπὶ τοῦ ζητήματός σας. — Αἶδεσ. Γεώργιον Τσολάκην, Στουπαῖα Εὐβοίας. Τὰ μικρὰ Μηναῖα τιμῶνται 40 δραχμὰς ἕκαστον, ἡ Παρακλητικὴ δραχ. 70, τὸ Τριώδιον δραχ. 70, τὸ Πεντηκοστάριον δραχ. 70, ἡ δὲ Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Μοδέστου δραχ. 5. — Κων Βασίλειον Σακελλαρόπουλον, Σ. Χ. Κυπρίου Ὁρσοτιάδος. Σᾶς ἐνεγράψαμεν εἰς τὸ περιοδικὸν «Θεολογία» ἀπὸ 1.1.1957. Τὴν ἐπιταγὴν σας τὴν ἐλάβομεν. Ταχυδρομικῶς σᾶς ἀπεστείλαμεν τὰς σχετικὰς ἀποδείξεις. — Αἶδεσ. Καραθανάσην Χαράλαμπον, Βάλακα Ἡλείας. Σᾶς ἀπεστείλαμεν τιμοκατάλογον. Ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν βιβλίων θὰ ὑπολογίσετε πρὸς 10% δι' ἔξοδα ταχυδρομῆσεως. — Αἶδεσ. Δ. Παπαδόπουλον, Δ. Φραγκίσταν, Εὐρυτανίας. Εἰδοποιήσαμεν σχετικῶς τὸ περιοδικὸν «Χαρούμενα Παιδιά». Τὴν συνδρομὴν ἀποστείλατέ τὴν ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν, Ἰαίου 1 — Ἀθήνας, ἡ ὁποία καὶ ἐκδίδει τὸ ἐν λόγω περιοδικόν. — Κυρίαν Ἐλισάβετ Τζεναλῆ, Καβάλαν. Ἐλάβομεν τὴν ἐξ 70 δραχμῶν ἐπιταγὴν σας. Τὸ Δ' τεύχος τῆς «Θεολογίας» μόλις ἐξεδόθη καὶ ἀπεστάλη εἰς τοὺς συνδρομητάς. — Αἶδεσ. Χρῆστον Σταυρόπουλον, Βαλιέσιον Μαντινείας. Ἐλάβομεν δραχ. 100. Ζητούμενα τεύχη «Ἐφημερίου» ἀπεστάλησαν: Σᾶς ἐνεγράψαμεν συνδρομὴν εἰς τὰ «Χαρούμενα Παιδιά». Ζητούμενα βιβλία ἀποστέλλονται ταχυδρομικῶς. — Αἶδεσ. Βασίλειον Χρ. Θεοχάρην, Ρεσκία Ἄρτης. Ἐλάβομεν τὴν ἐπιταγὴν σας. Ἡμεροδείκτης σᾶς ἀποστέλλεται ταχυδρομικῶς. — Αἶδεσ. Εὐάγγελον Διομήν, Γλώσσαν Σκοπέλου. Διὰ τὴν πρώτην δεκαστίαν θὰ λάβετε αὐξήσιν 10% ἐπὶ τοῦ μισθοῦ σας καὶ διὰ τὴν ἐπομένην

Ιδεΐαν ἐτέραν ἐκ 10^ο/_ο καὶ πάλιν. Ἀπαιτεῖται ὁμως προηγουμένως ἀπόφασαι τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, πρὸς τὸ ὁποῖον δέον ὄπως ἀπευθυνθῆτε διὰ σχετικῆς αἰτήσεως. Διὰ τὸ περιοδικὸν «Χαροῦμενο Σπίτι» καὶ διὰ τοὺς ἡμεροδείκτας ἀπευθυνθῆτε εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν, Ἰασιου 1, Ἀθῆναι. Τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ἐν τέλει δημοσιεύει προκηρῦξεις ἐκλογῆς ἱερέων. Ἀπὸ ἐκεῖ δύνασθε νὰ εὑρετε ἐνορίαν διὰ τὸν υἱὸν σας. — Πανος. Ἀρχιμανδρίτην Χαρ. Ἀσημόπουλον, Βελβενδὸν Κοζάνης. Διεβίβασαμεν εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν τὴν ἐξ 120 δραχμῶν ἐπιταγὴν σας, ἣτις καὶ θὰ σᾶς ἀποστέλλῃ τὴν «Φωνὴν Κυρίου». — Ἱερολογ. Ἰωάννην Ἀθανασιάδην, Παναγίτσαν Ἐδέουσης. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ τοὺς καλοὺς σας λόγους καὶ σᾶς συγχαίρομεν διὰ τὴν ὀρθοτάτην κρίσιν σας. Λυπούμεθα μὴ δυνάμενοι νὰ δημοσιεύσωμεν τὰ ὅσα ἐν τῇ ἐπιστολῇ σας εὐστόχως παρατηρεῖτε, δεδομένου ὅτι διὰ τὸ περιοδικὸν ἢ ὑπόθεσις αὕτη ἔληξεν, μεθ' ὅσα διαφοριστικὰ περὶ τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος ἐγράψασαν.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ε. Θ., Ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ ἱατρός. — Βασ. Ἡλιάδην, Τὸ κήρυγμα ἀνάγκη νὰ γίνῃ συνείδησις ὄλων τῶν μορφωμένων κληρικῶν. — Ἀρχιμ. Φιλοθέου Ζεφθάκου, Πῶς ἐγνώρισα τὸν ἐκ Σίφνου Παπα-Σιαμάτην Γαϊτάνον. — Φ. Γιοφύλλην, Ἡ ἀγία Φιλοθέη ἢ Ἀθηναία. — Ἀρχιμ. Ἰγνατίου Πουλουπάτη, Ὁ πατὴρ Ἰερώνυμος (Σιμωνοπεριτῆς). — Βασ. Μουστάκη, Κηρύγματα εἰς τὰ Ἀποστολικά Ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν τοῦ ἔτους 1957. — Εἰδήσεις. — Εἰδήσεις τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. — Ἀλληλογραφία.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Ἐφημερίου» νὰ ἀπευθύνονται μὲ ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» δι' ὅ,τι τοὺς ἀπασχολεῖ καὶ τοὺς ἐνδιαφέρει. Ὅτ' εὔρουν κατανόησιν καὶ ἐξυπηρέτησιν.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχ. ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημερίος», ὅπως σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημερίον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ὁδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι. Τηλ. 27-689.
Ἐπεύθυντος Τυπ/φείου : Τ. Ρούτσης, Κουκουλάρη 9, Ν. Χαλκηδόν.